

A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI REFORMÁTUS PRESBITERIÁNUS EGYHÁZ LAPJA

KESKENY ÚT

2018. TÉL • XX. ÉVFOLYAM • 74. SZÁM

Misszió

20

éves a
KESKENY
ÚT

TARTALOM

Idézetek	3
A nagy missziós parancs	4
<i>Sikó Mihály</i>	
Az evangelizálás ábécéje	7
<i>Szabó Péter András</i>	
Ne bonyolítsuk túl az evangelizációt!	11
<i>Tony Merida</i>	
Krisztus építeni fogja Egyházát	14
<i>David Stoddard</i>	
A Biblia kánonja	16
<i>Bakó Tamás</i>	
Unalmas Jézusról beszélni karácsonykor?	19
<i>Stephen Witmer</i>	
Helen Roseveare	20
<i>Karikó Melinda</i>	
A forróvizes palack története	23
A pénzügyi befektetések biblikus alapjai	25
<i>Gulácsi Gergely</i>	
Hírek innen-onnan	30
A keresztyénség tizenegyedik százada	31
<i>Tamás Sándor</i>	

MIÉRT VAGYUNK E VILÁGON?

levél a szerkesztőtől

Ki ne ismerné Tamási Áron szállóigévé lett mondatát: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”? Azonban keresztyén emberként nem szabad elfelejtenünk, hogy ez a világ sohasem lesz otthonunk. Ahogyan Jézus mondta Pilátusnak: „Az én országom nem e világból való.” (Jn 18,36) Éppen ezért ameddig élünk, vagy amíg az Úr Jézus visszajön, e világban idege nek leszünk.

Ám ennek ellenére nem vagyunk hontalanok. „A mi polgárságunk a mennyben van.” (Fil 3,20) – bátorít Pál apostol. Ez az ország rendíthetetlen, nem múlik el soha (Zsid 12,28). Ez az ország erős, nem veheti el tőlünk senki (Mt 16,18). Ez az ország dicsőséges, nagyságát és jóságát nem múlhatja felül semmi (Ef 1,18). Ez az ország a feltámadott Jézus Krisztus királysága, aki vissza fog jönni, hogy minket maga mellé vegyen, és egy örökkévaló boldog közösségben vele élhessünk.

Ha van valami, amiért e világon vagyunk, az, hogy ebben és ennek az országnak éljünk: magasztalva azt az Istent, aki a bűn nyomorúságából az Ódicsőséges országába emelt minket. Életünk fő célja tehát – a Westminsteri Nagykáté megfogalmazásában –, hogy „Istent dicsőítsük és őbenne mindvégig gyönyörködjünk.” Vagy ahogyan egy kortárs szerző írja:

„A misszió nem az egyház végső célja. A végső cél az istentisztelet. A misszió azért létezik, mert Isten a végső cél és valóság, és nem az ember. Amikor az idő véget ér, és a megváltottak megszámlálhatatlan milliói arcra borulnak Isten trónja előtt, többé már nem lesz misszió – az egy ideiglenes szükség. Azonban az istentisztelet mindörökké megmarad.”

Akkor tehát az evangelizáció nem fontos? Dehogynem! Lélekmentés, evangelizáció vagy misszió – bárhogy is nevezzük – a keresztyén ember egyik fő feladata. Pontosan azért a boldogságért, amelyet az áldott Istennel való kapcsolat jelent, a keresztyénség a kezdettől fogva egy missziós vallás volt. Hiszen nincs más út az üdvösségre: ez az egyetlen helyes a sok jelenlévő hamis között. Kívánom, hogy jelen számunk cikkei megerősítsenek minket abban a kiváltságban, hogy keresztyénként az élő Isten országához tartozhassunk, és bátorítsanak buzgó bizonyágtételre és lélekmentésre!

Szabó Péter András

KESKENY ÚT

Keresztyén folyóirat

Kiadja: Közép- és Kelet Európai Református Presbiteriánus Egyház

www.presbyterianus.hu, ISSN 1788-5450

Szerkesztők: **Sikó Mihály** sikomihaly@gmail.com +36-20-523-2147, **Szabó Péter András**

Tervezőszerkesztő: Szőlősiné Nagy Kincső Galatea, Borító: Török Attila

Lektorálták: Csémy Petra, Darcsiné Molnár Edina, Donkó Tamás, Molnár Mariann, Papp Enikő

Idézetek a misszióról...

„Az egyházunk vagy misszióink munkájának a sikere vagy bukása végső soron nem azon múlik, hogy hány prédikátort küldünk a missziós mezőkre, és nem is a gyülekezetünk méretétől függ, hanem inkább a keresztyénség jellegéből adódik, ami az életünkön és munkánkon keresztül válik láthatóvá.”

Duncan Campbell

„Az élet háború. Nem csupán háború, de mindig háború. Imáink lankadásának oka nagyrészt ennek az igazságnak a mellőzésében keresendő. Az imádság első sorban egy háborús adó-vevő eszköze a gyülekezeti misszióknak, amit a hitetlenség és sötétség erőivel szemben használhatunk fel.”

John Piper

„Ha a misszió meglankad, az azért van, mert az életünkben a kegyesség erőtlenné vált. A parancs, hogy menjünk el mindenfelé és prédikáljunk mindenknek nincs addig teljesítve, amíg akaratunk nem olvad bele – az önátadásunk által – Isten akaratába. Élni, imádkozni, adni és menni – ezek karöltve járnak együtt.”

A.T. Pierson

„Minden keresztyén vagy egy misszionárius vagy egy széllhámos.”

Charles Spurgeon

„Emlékszem valakire, aki a misszió témájáról beszélt, és ezt mondta: 'A kérdés nem az, hogy megmenekülnek-e a pogányok, ha mi nem küldjük el nekik az evangéliumot, hanem az, hogy mi magunk megmenekültünk-e egyáltalán, ha nem küldjük el nekik az evangéliumot?'”

Charles Spurgeon

„Talán, ha jobban aggódnánk a lelkekért és sírni tudnánk értük, akkor sokkal gyakrabban látnánk azokat az eredményeket, amelyekre vágyunk. Néha előfordul, hogy míg azok szívének keménysége miatt panaszkodunk, akiken segíteni szeretnénk, a mi saját szívünk keménysége és az örökkévaló dolgok iránti érdektelenségünk a valódi oka a siker hiányának.”

Hudson Taylor

„Semmilyen jól elsajátított, mélyreható, ragyogó és lelkesítő ékesszólás nem tudja jóvátenni az emberi lelkek iránti mély, szenvedélyes, együttérző szeretet hiányát.”

David Brainerd

„Lépjétek át határaitokat és prédikáljatok! Isten munkáját az fojtja el, hogy négy fal közé zárjátok magatokat; holott az Ő munkája soha nem volt és nem lesz elvégezve, úgy ha nem mentek ki az országutakra és földekre és nem sürgetitek a férfiakat és nőket, hogy jöjjenek be.”

Jonathan Edwards

„Az ahogyan élünk, messzemenően többet nyom a latban mint az, amit mondunk. Mindig!”

George Mueller

„Meg vagyok győződve, hogy a szeretet és az alázat a legfelsőbb fokú képesség, amit meg lehet szerezni Krisztus iskolájában, és a legvilágosabb bizonyítéka annak, hogy valóban Ő a mi Mesterünk.”

John Newton

„Várj nagy dolgokat Istentől, vállalj nagy dolgokat Istenért.”

William Carey

„Isten iránti szeretetünk a másokkal való naponkénti közösségünk, és az ebben megmutatkozó szeretet által mérhető le.”

Andrew Murray

„Nem érdekel, hogy hová megyek, hogyan élek vagy mit kell eltűrnöm azért, hogy lelkeket mentsek. Amikor alszom, róluk álmodom; amikor felébredek, ők az elsők a gondolataimban.”

David Brainerd

Válogatta és fordította: Béla Éva

„Szombat elmúltával, a hét első napjára virradóan elment a magdalai Mária és a másik Mária, hogy megnézzék a sírt. És íme, nagy földrengés támadt, mert az Úr angyala leszállt a mennyből, odament, elhengerítette a követ a sír szájáról, és ráült. Megjelenése olyan volt, mint a villámlás, és a ruhája fehér, mint a hó. Tőle való félelmükben az örök halálra rémültek. Az angyal így szólt az asszonyokhoz: Ti ne féljetek! Mert tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek. Nincs itt, mert feltámadt, amint megmondta. Jöjjetek, nézzétek meg a helyet, ahol feküdt. És menjetek gyorsan, mondjátok meg tanítványainak, hogy feltámadt a halálból, és íme, elöttetek megy Galileába, ott majd meglátjátok. Íme, megmondtam nektek. Félelemmel és nagy örömmel elteleve gyorsan elhagyták a sírt, és futottak, hogy megvigyék a hírt tanítványainak. De váratlanul szembejött velük Jézus, és így szólt hozzájuk: Üdvözöllek titeket! Ők pedig odamentek hozzá, lábát megragadták, és leborultak előtte. Jézus pedig azt mondta nekik: Ne féljetek! Menjetek el, mondjátok meg az én testvéreimnek, hogy menjenek Galileába, és ott meglátnak engem. Mialatt ők úton voltak, íme, az őrségből némelyek bementek a városba, és jelentették a főpapoknak mindazt, ami történt. Azok pedig összegyűltek a vénekkel együtt, és tanácsot tartottak, majd sok pénzt adtak a katonáknak, és meghagyták nekik, hogy azt mondják: Tanítványai odajöttek éjjel, és ellopták őt, mialatt mi aludtunk. És ha ez a helytartó fülébe jut, mi majd megnyugtadjuk őt, és kimentünk titeket a bajból. Azok pedig fölveték a pénzt, és úgy cselekedtek, ahogy kitanították őket. Így terjedt el ez a szóbeszéd a zsidók között mind e mai napig. A tizenegy tanítvány pedig elment Galileába, arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket. Amikor meglátták őt, leborultak előtte, némelyek azonban kételkedtek. Jézus pedig hozzájuk ment, és azt mondta nekik: Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. Menjetek el azért, és tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében. Mindannak megtartására tanítsátok őket, amit én parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.”

(Mt 28,1-20)

SIKÓ MIHÁLY

A nagy missziós parancs

Vannak témák, amelyeket újra és újra fel kell elevenítenünk, mert megfeledkezünk róluk. Talán ilyen a misszió témája is. Erre hívta fel a figyelmet előadásaiban Carlos Del Pino, Spanyolországban szolgáló presbiteriánus lelkész, a folyó év május 7-11 között Miskolcon megrendezett lelkésztalálkozón. Jelen írásban tőle veszek kölcsön néhány ott elhangzott gondolatot.

Ez a klasszikus, azaz a nagy missziós parancs

Az a missziós parancs ez, amit Krisztus Urunk az Ő mennybemenetele előtt adott tanítványainak. A mennybemenetel a húsvét utáni 40. napot jelenti, amikor Jézus Krisztus visszament az Atyához. A húsvét utáni 50. nap, vagyis a mennybemenetel utáni 10. nap pedig a pünkösd ünnepe.

Tehát Krisztus az Ő feltámadása után még 40 napig tartózkodott testi formában a földön. Ez alatt az idő alatt legalább tízszer jelent meg, amiből nyolcszor egyértelmű parancsot fogalmazott meg, és amiből ötször azt mondta, hogy menjünk a széles világra és hirdessük az evangéliumot. A nagy missziós parancsot pedig az Ő utolsó fizikai megjelenésekor adta a tanítványoknak.

A feltámadás utáni öt missziós parancsból kető található meg a kiválasztott igeszakaszban. Az egyik az, amikor az üres sírtól visszatérő asszonyok „összefutottak” Jézussal, aki ezt mondta nekik: „Menjete el, mondjátok meg az én testvéreimnek, hogy menjenek Galileába, és ott meglátnak engem.” (Mt 28,10) A másik az, amit a nagy missziós parancsnak nevezünk.

Voltak kisebb missziós parancsok Krisztus feltámadása előtt is. Ilyen volt például az, amit a gadarai megszállott kapott a Jézus általi szabadítás után. Talán emlékszünk, hogy a meggyógyult ember szeretett volna Jézussal maradni, de Jézus „nem engedte, hanem azt mondta neki: Menj haza a tiedhez, és mondd el nekik, milyen nagy dolgot cselekedett veled az Úr, és hogyan könyörült rajtad!” (Mk 5,19). Ez is missziós parancs volt.

Amit még fontosabb megemlítenünk, hogy nem csak ezek az emberek, de mi is kaptunk missziós parancsot. Az imént idézett felszólítást is magunkra vehetjük, de a nagy missziós parancsot mindenképp úgy kell értelmeznünk, hogy nekünk is szól. Ha szeretjük Jézust, és ha az Ő barátai vagyunk, komolyan vesszük és megtartjuk azt, amit parancsol nekünk.

Ez egy jól megindokolt missziós parancs

„Menjete el azért, és tegyete tanítvánnyá minden népet...” (19.v.)

Az „azért” szó visszautal valamire. Miért menjünk el? Azért, mert „nekem adatott minden hatalom mennyen és földön” (18.v.). Vagyis, „mivel nekem adatott minden hatalom mennyen és földön, menjete el és tegyete tanítvánnyá minden népet.”

Miért indokolja a menésre való felszólítást az, hogy Krisztusé minden hatalom? Hogyan kapcsolódik össze a kettő? Egyrészt, mivel Ő az Úr, ezért érthető, hogy parancs hangzik el a szájából. Másrészt – ami az előbbiből következik – Krisztus jogosan tart igényt a többiekre is. Mivel Krisztusé minden hatalom meny-

nyen és földön, vagyis mivel Ő az Ura és tulajdonosa az egész világnak és minden embernek, ezért jogos, hogy ezt el kell mondani minden népeknek.

A misszió lényege egyrészt az, hogy megosztjuk Isten áldását másokkal, másrészt, hogy érvényt szerzünk Krisztus hatalmának és tekintélyének. Ez most szelíden, az evangélium hirdetése és Szentlélek munkája által, valamint hatalmának érvényre jutása is békés módon, azaz az ember szívében, életében, a Krisztusnak való behódolás által történik. Amikor azonban másodszor jön vissza, már keményebben fog fellépni, legalábbis azokkal szemben, akik most nem fogadják el Őt Uruknek és Istenüknek.

Tehát, amikor misszióba megyünk, arra emlékeztetjük az embereket, hogy van egy Uruk, egy Királyuk, akit elhanyagoltak, aki ellen fellázadtak, akinek tekintélyét semmibe vették, aki azonban – ennek ellenére – kész velük megbékélni, illetve az Istennel való békesség árát is kész volt éretjük és helyettük megfizetni. Ez a misszió lényege.

Ebből természetesen azt is láthatjuk, hogy keresztyénné válni, megtérni nem csak annyit jelent, hogy valaki kijelenti, hogy befogadta Jézust a szívébe, és elfogadta Őt Megváltójának, hanem azt is, hogy ezentúl kész Neki engedelmeskedni, és kész Őt követni. Ezt jelenti keresztyénné lenni.

Az „azért” utáni indoklás egy bátorítás is kíván lenni azok számára, akik ezt a parancsot komolyan veszik. Nem akárki küld bennünket, hanem az, akinek kezében van minden hatalom mennyen és földön. Tőle kaptuk a megbízatást, tehát nem kell félünk eleget tenni ennek a küldetésnek, mert olyan dolgot teszünk, ami teljes mértékben legális, ésszerű és érthető.

Ez egy mozgásra,

cselekvésre felszólító parancs: menjete el!

Akit Isten elhív, azt el is küldi. Ezt igazolja Ábrahám, Mózes, Jézus és Pál apostol élete is. Isten kiválasztotta és elhívta, de azt követően el is küldte őket. Ha Isten elhívott minket, akkor el is fog küldeni, hogy eleget tegyünk missziós parancsának.

Az egyház munkaterülete (vagy munkahelye) saját berkein kívül, a világban van. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a falakon belül nincs feladata, hiszen az igei szolgálatok nagy része (a pásztorolás, a sákramentumok és egyebek) mind-mind befele irányuló feladatok. Ezzel együtt azonban az egyház munkaterülete a világ, ami azt jelenti, hogy el kell

hagynunk a laktanyát, ha eleget akarunk tenni küldetésünknek. Nekünk kell mozdulnunk, nekünk kell elmennünk, hogy megkeressük az elveszetteket.

Ez a mozgás több mindent jelenthet. Lehet nyelvi mozgás, amikor a misszió érdekében elsajátítunk egy idegen nyelvet. Lehet földrajzi mozgás, amikor más helyre költözünk. De lehet kulturális vagy szociális, sőt akár technológiai mozgás is, amelynek során valami olyat is bevállalunk a misszió érdekében, amihez egyébként semmi kedvünk nincs – pl. regisztráljuk magunkat a Facebook oldalon.

A lényeg az, hogy e parancs meghallása után nem maradhatunk passzívak. Ha passzívak maradunk, engedetlenkedünk. Ha Krisztus azt mondja, hogy menjünk és tegyünk tanítvánnyá minden népet, nem tehetünk úgy, mintha nem hallottuk volna. Ha mégis úgy teszünk, vétkezünk, és élettelen, halott gyülekezetté válunk.

Ez egy tanítványképzésre felszólító parancs

„Menjete el azért, és tegyetek tanítványnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében. Mindannak megtartására tanítjátok őket, amit én parancsoltam nektek.”
(Mt 28,19-20)

Hogyan kell tanítvánnyá tenni a népeket? Igénk-ből úgy tűnik, hogy a keresztség és a tanítás által. Nem furcsa, hogy előbb említi a keresztséget, és csak azután a tanítást? Nem, mert valójában a keresztséget is megelőzi a tanítás. A keresztség a bűnöktől való megtisztulást jelképezi, amiben felnőttekként csak azok részesülhetnek, akik megértették és magukévá tették az evangéliumot, azaz elfogadták Jézus Krisztust Megváltójuknak és Uruknek. Ugyanakkor a keresztség az egyházba való betagozódás mozzanata is. Egy belépési rítus, ha úgy tetszik.

Az, hogy Krisztus Urunk a nagy missziós parancsban megemlíti ezt a mozzanatot, azt jelenti, hogy fontosnak tartja, hogy a megtért személyek betagozódnak az egyházba. Ezért keresztelkedett meg Pál apostol is, és ezért keresztelkedtek meg mindazok, akik elhitték a Krisztus kereszthaláláról és feltámadásáról szóló örömhírt.

Természetesen a tanítás a taggá válás után is folytatódik. A tanulás egy élethossziglan tartó folyamat. Nem olyanok lesznek az egyház tagjaivá, akik mindent tudnak, és mindent tökéletesen gyakorolnak. A

taggá válás csak az út kezdete, a további tanulás és a hallottak gyakorlatba ültetése pedig a folytatás.

Mire kell tanítani a tanítványokat? Mindannak megtartására, amit Krisztus parancsolt. Ez nem az elméleti, hanem a gyakorlatba ültetett keresztyén-ség. Engedelmisség nélkül nincs valódi keresztyén-ség. Az evangéliumra való rábólintás senkit nem üd-özít, csak az engedelmisséget munkáló hit.

Ez egy csodálatos ígérettel kiegészített parancs

„Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (20.v.)

Azt mondja ezzel Jézus, hogy „miközben ti engedelmeskedtek nekem, és eleget tesztek ennek a felszólításnak, én veletek vagyok.”

Amikor Krisztus eljött ebbe a világba, hogy az Atyától kapott, és önként vállalt misszióját elkezdje, azt a nevet kapta, hogy Immánuel, amely azt jelenti, velünk az Isten (Mt 1,23). Mikor pedig fizikai valójában itt hagyta a világot, biztosította tanítványait, hogy – noha más formában, de – továbbra is velük marad.

Nincs ennél nagyobb bátorítás, mint tudni, hogy Isten, Krisztus velünk van. Velünk van, hogy vezessen, és megmutassa, hol és hogyan végezzük a missziót. Velünk van, hogy bölccsé tegyen. Velünk van, hogy megszenteljen és megerősítsen. Velünk van, hogy megbocsásson, oltalmazzon és helyreállítson. Velünk van, hogy meggyógyítson, megvigasztaljon és munkánkat hatékonyá tegye.

Ezen a ponton visszatérhetünk a missziós parancs indoklásához, miszerint mennyen és földön minden hatalom Krisztusé. Ez adhat reménységet és buzdítást, hogy elkezdjük, s majd folytassuk is ezt a missziót. Ha Krisztus nincs velünk, nincs esélyünk, hogy bárki is hallgasson ránk. Azonban, ha Krisztus velünk van, a legkeményebb szívű emberek is megtérhetnek.

Bárcsak meghallanánk ezt a parancsot, és bárcsak engedelmeskednénk ennek a parancsoknak. Ha odaszántuk, és naponként odaszánjuk életünket Krisztusnak, akkor engedelmeskedni fogunk az Ő parancsának, valamint tenni fogunk azért, hogy Krisztus hatalma és uralma másokra is kiterjedjen, illetve, hogy Isten másokat is részesíthessen az Ő kegyelmében. Ha engedelmeskedünk, miénk az Ő ígérete: *„Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.”*

Az evangelizálás ábécéje

(1Kor 9,14-27)

SZABÓ PÉTER ANDRÁS

Miről ismerhető fel leginkább a keresztyén ember? A válasz egyszerű és igen rövid: a szeretetről. A szeretet az a jellemvonás, amelynek leginkább meg kell különböztetnie a keresztyéneket a világtól. Krisztus ezt szabta meg népe ismertetőjeléül (Jn 13,34). Ennek megfelelően Pál apostol is a szeretet megélését hangsúlyozza a korinthusi levélben – egyházon belül és kívül egyaránt. Ebben a cikkben azt vizsgáljuk (az 1Kor 9,14-27 alapján), hogyan kell megélnie a keresztyén embernek a szeretetet a kívül valók felé.

Pál a 16. versben így kiált fel: „*Jaj ugyanis nekem, ha az evangéliumot nem hirdetem!*” „Jaj!” – ez a szó nem cseng különlegesnek napjainkban, ám az Ószövetségben mély tartalom kötődött hozzá. A „jaj” egy átokszó volt, a „boldog” ellentéte. Amikor egy ószövetségi prófétánál „jaj”-t olvasunk, ezzel jelezte, hogy mi vonja maga után Isten átkát. Pál tehát azt mondja: „Átkozott vagyok, ha az evangéliumot nem hirdetem!” Vagyis Pál az evangelizálást alapvető feladatának tartja – nem egy kellemetlen plusznak, amit tenni *kell*, mert keresztyén vagyok. Nem egy szabadon választható tevékenységnek, amely azoknak szól, akiknek sok idejük van, vagy jól tudnak beszélni. Az evangelizálás alapvető foglalatosság – *jaj*, ha nem evangelizálunk!

Éppen ezért az evangelizálás ábécéjét, azaz három fő kérdését fogjuk most vizsgálni. *Mit* jelent evangelizálni? *Miért* kell evangelizálni? *Hogyan* kell evangelizálni?

Mit jelent az evangelizálás?

Pál két kifejezést használ. Evangelizálni annyit tesz, mint *megnyerni* embereket (ötször hangzik el a részben) és *megmenteni* némelyeket (egyszer fordul elő). E két kifejezés lényegében az evangelizálás két oldalát mutatja be.

Evangelizálni annyit tesz, mint *megmenteni*. De mitől – vagy *kitől* – kell megmenteni az embert?

„Miután most már megigazultunk az ő vére által, még sokkal inkább megmenekülünk a haragtól őáltala.” (Róm 5,9)

„és várjátok az ő Fiát a mennyből, Jézust, akit feltámasztott a halottak közül, és aki megszabadít minket az eljövendő haragtól.” (1Thessz 1,10)

A fenti igékből világos, hogy Isten haragjától kell megmenteni az embereket. Az evangelizálás fő oka az, hogy Isten haragszik a bűnre és bűnösre egyaránt. Az Úr nem egy mennyei Mikulás, aki kedves mosollyal nézi az embereket, hogy megajándékozza őket. Nem, a Szentírás Istene erős harcos, aki izzón haragszik mindazokra, akik ellenszegülnek neki – sőt nem csak haragszik, hanem le is számol velük, és örök kárhozatra veti őket. Ezért mondja Ézsaiás: „A bosszúállás ruháit öltötte fel, mint egy köpenyt, és a harag indulatával vette körül magát, mint egy palásttal.” (Ézs 59,17) Igenis, lesz eljövendő ítélet, jön a harag napja, amikor Isten igazságosan megfizet a hozzá nem térő bűnösnek, akiket úgy hív a Szentírás, hogy a „harag gyermekei” (Ef 2,3). Az az ítélet nemcsak szörnyű lesz, hanem végleges is: aki nem tér meg, örökké Isten haragját tapasztalja a pokolban.

Innen megérthetjük, hogy miért volt olyan motívált Pál az evangelizálásban: tényleg hitte, hogy jön a harag napja! Tényleg hitte, hogy az kárhozatot fog jelenteni a hitetleneknek. Éppen ezért nem nyugodott, és eltökélt volt az emberek megmentésében.

Másodszor, evangelizálni azt jelenti, hogy *megnyerünk* embereket. A kérdés ismét csak az: megnyerni, de kinek?

„Arról beszéltek, hogy közöttetek mindenki ezt mondja: Én Pálé vagyok, én meg Apollósé, én meg Kéfásé, én pedig Krisztusé. Hát Krisztus részekre osztható? Vagy Pált feszítették meg értetek, vagy Pál nevére kereszteltettek meg?”

(1Kor 1,12-13 – vö. 2,2-5)

Pál világossá teszi, hogy *nem magának* akarja az embereket megnyerni. Nem azt akarta, hogy az emberek hozzá kötődjenek és kapcsolódjanak. A világ embere sokszor kifejezetten azt mondja, hogy „ne téríts”, mert azt gondolja, hogy az „én hitemnek”, az „én egyházamnak” akarom őt megnyerni. Ám az evangelizálás nem ez: egy emberen semmit se segít, ha miattad lesz mondjuk presbiteriánus.

Ám akkor kinek kell megnyernünk embereket? Pál egyik helyen azt mondja: „Mert az Isten szerinti féltő szeretettel féltetek titeket, hisz eljegyeztelek titeket egy férfinak, hogy mint szeplőtlen szűzet állítsalak benneteket Krisztus elé.” (2Kor 11,2) Pál nem a maga javát kereste az evangelizálással. Hanem minden eszközzel azt kereste, hogy a korinthusiakat *Krisztushoz* vezesse.

Mindebből kibomlik számunkra az evangelizálás két oldala: meg kell mentenünk az embereket valami iszonyútól, Isten eljövendő haragjától, és meg kell nyernünk őket a legnagyobb jónak, Krisztusnak. Ki kell ragadnunk őket a halálból, és fenntartani az örök élet számára (Jn 5,24). Az evangelizálás nem csupán életstílus-változást akar elérni. Nem az a cél, hogy az emberek Istenről beszéljenek vagy vallások legyenek. Még csak az sem, hogy valaki el tudja mondani magáról, hogy meg van térve. Hanem megmenteni az eljövendő harag iszonyatos pusztításától, és nyugalomra helyezni Isten szerető mellkasán. Ez az evangelizálás célja.

Mindezek ismert alapigazságok, mégis ezektől függ az evangelizálásunk. Ha nem látjuk, hogy a harag napja jön, nem is akarjuk megmenteni az embereket. Akkor olyanok leszünk, mint egy liberális missziós vezető, aki ezt nyilatkozta:

„A múltban az volt az úgynevezett indítékunk, hogy lelkeket mentsünk. Meg voltunk győződve arról, hogy ha nem keresztelkednek meg, az embertömegek a pokolra fognak jutni. Most, Istennek legyen hála, azt hisszük, hogy minden ember és minden vallás már Isten kegyelme és szeretete alatt él, és meg fognak menekülni Isten kegyelméből.”¹

Ha nem látjuk az embereket, mint a harag fiait, és nem látjuk, hogy Isten az Ő gyönyörűsége közelségét kínálja nekik, akkor a jó, békés viszony fenntartása fontosabb lesz az evangélium elmondásánál. Akkor úgy érezhetjük, hogy csak „rátukmálni” akarunk valamit az emberekre. Akkor félni fogunk, hogy az evangelizálással elveszthetünk valami fontosabbat, legyen szó megbecsülésről, barátságról vagy bármi másról.

Nem elég tudni a kárhozat és kegyelem tanítását. Akkor fogjuk igazán ismerni, ha az az életünkön is látszik. Az igaz istenismeret nem halott tudás, hanem életet átformáló tanítás. Többet kell tehát gondolkoznunk a lelkek örök sorsán, nehogy az életünk ugyanúgy menjen tovább, mint eddig!

Miért hirdessük az evangéliumot?

Miért evangelizálunk? A 16. vers első fele megadja a választ: „Mert ha az evangéliumot hirdetem, azzal

1. Walbert Buhlmann, a római katolikus misszió titkára, Time magazin, 1982. december 27, 52. old. Idézi John Piper: Desiring God, Multnomah Publishers, 2003, 226. old.

nincs mit dicsekednem, mert **belső kényszer** hajt.” Pál az evangelizálást nem egy ráerőltetett kötelességből végezte, hanem belső kényszerből. Motivációja nem külső volt, hanem belső.

Mi hajtotta Pált? Sokan azt mondanák: talán a pénz. De nem, hiszen Pál Korinthusban épp a pénzről mondott le, hogy evangelizálhasson: „*De én ezek közül eggyel sem éltem* [mármint nem fogadott el fizetséget].” Nem az anyagi megélhetésért, haszonért, jólétért dolgozott.

Akkor talán valami nem-anyagi jutalom motiválta: talán, hogy felnézzenek rá az emberek, és dicsekedhessen? Nem, hiszen azt mondja: nincs mivel dicsekednem! (16. v.) Pál ugyan azt mondja, hogy nem akarja, hogy „*dicsekvését megüresítsék*” (15. v.), de ez a dicsekvés nem a maga érdemeiben való megelégedés. Azt írja, hogy mindent Istentől kapunk (1Kor 4,7), és hogy Isten kegyelme által tehette azt, amit (15,10), illetve, hogy csak az Úrban lehet dicsekedni (1,31). Így világos, hogy nem azért evangelizált, hogy az emberek elismerjék, és az apostolok között nagy tisztségre tegyen szert.

De akkor mi hajtotta? „*Mi tehát a jutalmam? Az, hogy prédikálásomban ingyenessé teszem az evangéliumot, és nem élek vissza az evangéliumhoz kapcsolódó jogommal.*” (1Kor 1,18) Miért evangelizált Pál? Hogy ingyen evangelizálhasson. Vagyis Pál jutalma: **MAGAAZ EVANGÉLIUM!** Legfőbb gyönyöre abban volt, hogy másokkal is megismertethesse Isten szeretetét, és ezáltal még jobban elmélyüljön abban. Akárcsak a jó házasságban: miért kell szeretnie a férjnek a feleségét? Azért, hogy erre büszke legyen, ezért megdicsérik, hogy az ő élete is könnyebb legyen? Nem! Azért szeresse a feleségét, mert ő a gyönyörúsége, és örömét leli benne.

David Livingstone, a nagy Afrika-felfedező és misszionárius nehézségekkel teli élete végén a következőket mondta a diákoknak egyik előadásában:

„Ami engem illet, sosem szüntem meg örülni annak, hogy Isten egy ilyen feladatra hívott el engem. Az emberek arról beszélnek, hogy milyen áldozatokat hoztam, hogy életem nagy részét Afrikában töltöttem. ... De áldozat-e az, amely olyan jutalmakat hoz magával, mint az egészséges munka, a jó cselekedetekben megnyugvó lelkiismeret, az elme békessége vagy az ezután következő dicsőséges jövő? Féltre az ilyen szavakkal és az ilyen gondolattal! Ez biztosan nem áldozat. Nevezzük inkább kiváltság-

nak. Aggodalom, betegség, szenvedés, veszély akkor és most [...] megállíthatnak, és elbizonytalaníthatják a lelket, és mélyre süllyeszthetik azt – de ez csak egy pillanatig tart. Mindezek semmik, amikor ahhoz a dicsőséghez hasonlítom, amely meg fog jelenni bennünk és nekünk. Én sosem hoztam áldozatot.”²

Egy olyan ember mondta ezt, aki végül halálát is Afrikában lelta. Az evangelizálás nem egy plusz, szükségszerűen elvégzendő, kipipálandó feladat. Nem egy eszköz, amellyel elérhetjük vágyainkat. Az evangelizálás maga a jutalom. Az evangelizálásban Isten kegyelmét osztjuk meg emberekkel, és közben ezt tesszük, mi magunk is egyre többet értünk és tapasztalunk meg Isten szeretetéből. Ahogy lehajolunk és beszélünk a nyomorultakkal, emlékezünk Isten bűnösökhöz leereszkedő szeretetére. Ahogy látjuk tehetetlenségüket, emlékezetünkbe idéződik, hogy mi milyen távol voltunk Isten országától – Ő mégis könyörült! Ahogy látjuk a megtéréseket, csodáljuk Isten kegyelmét, amely őket is, minket is megváltott. Osztozunk mindabban az örömben, amit az evangélium gyümölcsei jelentenek. Ez nem kényszerű feladat. Ezt mutatja egy másik misszionárius, John Paton élete. Ő a csendes-óceáni Új-Hebridákon szolgált. Majd miután elvesztette feleségét és gyermekét, és menekülnie kellett a kanibálok elől, az egyik éjszakát egy fa tetején töltötte. Mit gondoltok, hogyan számol be erről?

„Olyan elevenen élnek bennem ezek az órák, amelyeket a sűrű lombok között töltöttem, mintha tegnap történt volna. A távolból, hol messzebből, hol közelebből harcosok kiáltásait és puskalövéseket hallottam. Mégis úgy pihentem ott fenn, mintha az Úr Jézus karjában lennék. Megváltóm sohasem volt közelebb hozzám, mint azon az éjszakán ott fenn a fán, ahol buzgón imádkoztam. Ha dicsőítené Istenemet, jó néhány éjszakát töltenék még egyedül ilyen körülmények között, csak hogy újra érezhessem vigasztaló közelségét! Létezik-e vajon rajta kívül olyan barát, aki ilyen veszélyben, a halál torkában így megtartja az embert?”³

2. Idézi John Piper: *Desiring God*, 243. old.

3. John Paton: *Önéletrajz, Evangéliumi Kiadó*, 90-91. old. (Javítva pár helyen az angol kiadással való összevetés alapján.)

A keresztyén élet legnagyobb jutalma nem a kiegyensúlyozott élet, a lelki béke, a bajban való támasz vagy az örök élet. Hanem Isten maga. Pál azt mondja, hogy ő hervadhatatlan koronáért küzd (25. v.). Ezt a koronát a Szentírás úgy mutatja be, mint az igazság koronája (2Tim 4,8), a Krisztusban való igazságunk koronája. Az örök élet koronája (Jak 1,12; Jel 2,10), a Jézus Krisztussal való örök kapcsolat (1Jn 5,11-12). A dicsőség koronája (1Pt 5,4), a Krisztus hasonlóságára való elválásunk dicsősége (Kol 3,4; Fil 3,21; 1Jn 3,2). Vagyis a mi jutalmunk az evangelizálásban sem Isten ajándékai, hanem Isten maga. Miért evangelizálj tehát? Azért, mert ezen keresztül az Istennel való kapcsolatod erősödik meg. Ahogy Krisztus tervét és akaratát követed, egyre többet kapsz Krisztusból (Mk 10,28-30).

Hogyan?

Már csak egy kérdés maradt: hogyan evangelizáljunk akkor? A fő gondolatot a 27. versben osztja meg Pál: „hanem megsanyargatom a testemet, és szolgálává teszem, hogy amíg másoknak prédikálok, én magam ne hogy alkalmatlanná legyek.” Pál fő „módszere” az önmegtagadás és önfegyelem volt.

Mit jelent ez? Pál felismerte, hogy a teste akadály lehet az evangelizálásban. Testünk kívánhatja a kényelmet: inkább otthon maradok, mint rávegyem magam egy látogatásra. Ott lehet a félelem vagy bátoratlanság, ami megakadályoz abban, hogy Krisztusról beszéljek. Talán nem vagyunk kitartóak egy emberrel, és feladjuk, mielőtt az evangéliummal megközelíthettük volna. Máskor a közömbösségünket nem küzdjük le. Mindezek távol tarthatnak az evangelizálástól.

Pál szeme előtt megjelentek az ókori atléták. A „nyeremény”, amiért küzdöttek, mindössze egy elhervadó babérkoszorú volt – mégis mennyit edzenek, gyakorolnak, mennyire megtagadják magukat, akár rombolják testüket, hogy megszerezzék! Hát nekünk, akik előtt az Istennel való mélyebb közelség lebeg, nekünk nem kellene példát venni róluk?

Nyilván az önmegtagadás nem cél önmagában. Nem vagyunk aszkéták, nincs abban érték vagy dicsőség önmagában, ha magunktól valami helyeset vonunk meg. Hanem az önmegtagadás egy eszköz – annak eszköze, hogy az evangéliumot másokhoz elvigyük. Ezért a célért helyes az önmegtagadás.

Mi tehát az evangelizálás Pál szerinti módszere? Rendkívül egyszerű. Nem stratégiákat ad, vagy egy

öt lépéses módszert, hanem egy belső módszert: *fejgyelmezd és küzd le magadat!* Adj fel dolgokat azért, hogy embereket elérj! Mit adj fel? Pál azt mondja, hogy „a zsidóknak zsidóvá lettem, hogy zsidókat nyerjek meg, a törvény alatt valóknak törvény alatt valóvá – bár én magam nem vagyok a törvény alatt –, hogy a törvény alatt valókat megnyerjem.” Pál tudta, hogy Krisztus feltámadásával a ceremóniális törvény érvényét veszítette. Világos látása volt, hogy szabadsága van ezekben. Mégsem engedte, hogy ez akadályt képezzen olyan emberek felé, akik még tartották magukat a parancsokhoz. Kész volt feladni szabadságát, és hozzá hasonlóan ma is minden keresztyénnek kész kell lennie lemondania nem bűnös dolgokról, azért, hogy ne zárja el magát emberektől. A szabadságunk nem mehet az evangelizálás rovására (vö. ApCsel 16,3; 21,23-24).

Aztán azt mondja: „a törvény nélkül valóknak törvény nélkülivé – noha nem vagyok Isten törvénye nélkül, hanem Krisztus törvénye szerint élek –, hogy a törvény nélkülieket megnyerjem.” Pál a pogányok előtt pogány szokásokat követett. A zsidó ünnepeket nem tartotta előttük, saját költőiktől idézett, ételeiket ette – mindent megtett, amivel még nem hágtá át Isten törvényét, hogy velük is kapcsolatban lehessen. Hozzá hasonlóan nekünk is késznek kell lennünk elegyedni a hitetlenekkel minden olyan dologban (helyszín, szokás stb.), ami nem bűnös, és elnézni gyengeségeiket, ha ezzel az evangélium útját alapozzuk.

Végül azt mondja: „az erőtleneknek erőtlenné lettem, hogy az erőtlenekeket megnyerjem.” Pál végül hasonult a nyomorult és szegény emberekkel is. Hajlandó volt leereszkedni mindazokhoz, akik nem voltak képzetek, gazdagok, akiktől semmit se várhatott. Vélhetően még anyagi áldozatokra is kész volt ezért. Nem érdekelte, ha mások megvetik ezért.

Vagyis az alkalmazás számunkra ez: ne engedd, hogy anyagiak, kulturális különbségek, ember szabta törvények, botránkoztatás legyen az akadály az evangelizálásod útjában. Valamiről le kell mondanod, ha embereket akarsz elérni. Tudatosítsd ezeket, és vállald fel! Miről kellene lemondanod Krisztusért?

Kedves Olvasó! Azért imádkozom, hogy egyre inkább szenvedélyünké váljon az evangelizálás, hogy tapasztaljuk a megtértek örömét és az Úr életünkbe kiáradó szeretetét.

Ne bonyolítsuk túl
az evangelizációt!

„Ha megépíted, el fognak jönni.”
(részlet a *Baseball álmok* című filmből)

Szeretem a *Baseball álmok* című filmet, mégis szörnyű lenne, ha a filmben alkalmazott stratégiát evangelizálásra használnák a gyülekezetplántálók.

A legtöbb hitetlen nem szeretne elmenni veled a vasárnapi istentiszteletre. Az, hogy egyszerűen felkínálunk egy 'jó terméket', nem elég a mai posztkeresztyén világban. Nem számít, mennyire elegáns a gyülekezeti terem, milyen jó a zene és a kávé, vagy mennyire menő a lelkész.

Az érdeklődők nagy része azért jelenik meg az alkalmakon, mert valaki már a gyülekezet falain kívül összebarátkozott velük, és meghívta őket. A legtöbb kívülálló nem úgy ébred fel, hogy „Jó lenne megtudni, milyen a kávéjuk. Megyek és megnézem.” Vagy „Fogadok, hogy jó ott a zene. El kéne mennem meghallgatni.”

Gyülekezetplántáló lelkészekként túl kell hangsúlyoznunk az evangelizációt. Nagy kihívás számunkra, hogy egyszerre legyünk misszionáriusok és lelkigondozók – ez a feszültség a gyülekezetalapítás során is létezik. Egy gyülekezetplántáló lelkész mondta nekem nemrég: „Még csak most kezdtem, és máris vannak pásztorolási ügyeim.”

TONY MERIDA

De ha a gyülekezet virágzása a kérdés, az evangelizálásnak a gyülekezet életének központjában kell lennie.

Evangelizálási modellek

Az utóbbi években az evangelizálás két formája terjedt el: az evangelizációs alkalmak és az utcai evangelizáció. Valóban, amikor az emberek manapság meghallják az evangelizáció szót, leginkább valamilyen hatalmas esemény/a karizmatikus mozgalom, vagy egy ajtó előtt álló térítő jut eszükbe.

Az Úr Jézus mindkét megközelítést alkalmazta, és valóban, sok esetben hatékonyak is lehetnek. Azonban más alkalmakkor – leginkább posztkeresztényen környezetben – ezek az erőfeszítések gyakran kevésbé gyümölcsözőek.

Nem arra akarok célozni, hogy el kell utasítanunk ezeket a megközelítéseket. De egy másikra szeretném felhívni a figyelmet, amire történelmi példa is van. Egy olyan út, ami kulturálisan megfelelő és személyesen elérhető: a kapcsolat-evangelizáció.

A kapcsolat-evangelizáció nem egy esemény, nem program, nem olyan valami, amit pl. kizárólag csütörtök este 6 órakor csinálsz. Ez életstílus. Arról szól, hogy közvetlenül az evangéliummal töltöd meg az életed napi ritmusát. Azok között az emberek között éled meg, akikkel közvetlenül kapcsolatba kerülsz.

Ha gyülekezetet plántálsz, a kapcsolat-evangelizáció egy nagyon praktikus módja annak, hogy kihangsúlyozzuk, hogyan tud minden gyülekezeti tag misszionáriusként élni.

Ahhoz, hogy kialakítsam és fenntartsam az evangelizáló kultúrát fiatal gyülekezetünkben, számos igehirdetést kellett tartanom a témában. Azután kezdtem, hogy volt egy hosszabb beszélgetésünk a vénekkel, miért nem látunk egyre több embert megtérni. Ahogy imádkoztam és gondolkodtam, bebotlottam Tim Keller egyik kijelentésébe a Church Planter Manual című könyvéből:

„A gyülekezetben egy olyan légkörnek kell kialakulnia, melyben a tagoktól elvárhatjuk, hogy mindig legyen 2-4 személy a tarsolyukban, vagyis a gyülekezet legyen egy hadszíntér, ahol imádkoznak az emberekért, keresztényen irodalmakat adnak nekik, vagy elhívják őket a gyülekezetbe vagy más alkalmakra.”

Kerestük ezért mi is, hogyan terjeszthetnénk ki ezt, és hogyan építhetnénk erre az elgondolásra.

Miért pont a kapcsolat-evangelizáció?

Először is, a kapcsolat-evangelizáció elismeri Isten szuverenitását. Olyan hozzáállást alakít ki, miszerint minden ember számít a környezetünkben. Segít emlékezni arra, hogy Isten a történelemnek pont ebben a szakaszában, pont ezen a helyen szeretne látni minket, és pont ezekkel az emberekkel vett körül, akiket szuverén módon helyezett az utunkba (ApCsel 17,26).

Továbbá, a kapcsolat-evangelizációra történelmi példa is van. A szociológus Rodney Stark, a Cities of God című könyvében felvázolja, hogyan lett a kereszténység olyan emberi mozgalom, ami átalakította a római világot:

„A társas kapcsolatok a legalapvetőbb mechanizmusok, amiken keresztül a megtérés történik. A legtöbb megtérés nem hivatásos misszionáriusok által megy végbe, akik új üzenetet adnak át, hanem egyszerű gyülekezeti tagokon keresztül, akik megosztják a hitüket barátaikkal és rokonaikkal. Az elv, miszerint a megtérés emberi kapcsolatok által terjed, teljesen megegyezik azzal a ténnyel, hogy Jézus legkorábbi követőit családi szálak és régóta fennálló kapcsolatok fűzték össze. Bár az első keresztény hittérítők nyugaton valószínűleg teljes állású misszionáriusok voltak, a megtérési folyamat lassan önműködővé vált, mivel az újonnan megtértek kötelességként hordozva terjesztették hitüket azáltal, hogy evangelizálták a közvetlen környezetükbe eső bizalmas barátaikat.”

Látod, a mozgalom azért tudott előrehaladni, mert az újonnan megtértek kötelességként hirdették a jó hírt közvetlen környezetüknek mindennapjaik során.

Továbbá, a kapcsolat-evangelizáció hűséget és türelmet eredményez. Az evangelizációs módszerek gyakran csak helyszíni előadást foglalnak magukba. Talán személytelenek is. Lehet, hogy csak számok generálásáról szólnak, és nem személyesen az emberekről. Ezek a módszerek lehetőséget adnak, hogy megnyugtassuk a lelkiismeretünket, majd továbbálljunk, mivel kipipálhatjuk, hogy evangelizáltunk.

Ha viszont azokat az embereket próbálsz elérni, akikkel rendszeresen találkozol, az hűséget és kitartást igényel. Elő-evangelizálsz, válaszolsz kérdésekre, majd lassan és fokozatosan megfigyelheted,

ahogy megnyílik neked és megbízik benned, és reméljük – Isten kegyelméből – láthatod a barátodat, családtagodat, munkatársadat vagy szomszédodat amint kijelenti, hogy „Jézus az Úr”.

Kivel vagy kapcsolatban?

Számos módon megszerezhetnénk a kapcsolataink hálóját, de a mi gyülekezetünk számára nagy segítség volt, hogy az alábbi 5 módon csoportosítottuk őket:

- **Családi kapcsolati háló** – a családban levő emberek.
- **Földrajzi kapcsolati háló** – a szomszédságban levő emberek.
- **Munkahelyi kapcsolati háló** – a munkahelyeden levő emberek.
- **Szabadidős kapcsolati háló** – emberek, akikkel a szabadidődet töltöd.
- **Kereskedelmi kapcsolati háló** – emberek, akikkel a boltokban találkozol.

Bátorítottuk a gyülekezeti tagokat, hogy határozzanak meg legalább 5 embert minden kapcsolati hálóban – vagy ha az egyik terület gyengébb, akkor növeljék a többi területen kiválasztottak számát. Valamint biztattuk őket, hogy tegyék meg az alábbi 5 feladat közül az egyiket:

1. *Imádkozzanak értük.* Meg fogsz lepődni, mi történik, ha imádkozol az utadba kerülő emberekért. Talán megtapasztalod C. S. Lewis örömét: „Két névsor szerepel az imalistámban: az egyik azoké, akiknek a megtéréséért imádkozok, a másik pedig azoké, akiknek a megtéréséért hálát adok. Nagy vigasztalás, amikor az egyik listából a másikba átkerülnek az emberek.”
2. *Hívják meg őket otthonaikba, közös programokra.* Hívd át őket vacsorára, sportolni, moziba vagy gyülekezeti alkalomra.
3. *Szolgáljanak feléjük.* Határozz meg egy módot, ahogyan szolgálhatnál feléjük. Pl. vigyázz a gyerekekre, vásárolj be nekik a zöldségesnél, nyírd le náluk a fűvet, stb.
4. *Adjanak nekik keresztyén irodalmat.* Kérd meg őket, hogy olvassanak el veled egy könyvet vagy cikket, esetleg hallgassanak meg egy igehirdetést. Utána beszéljétek is meg.
5. *Osszák meg velük az evangéliumot.* Keresd meg azokat a területeket, amelyen keresztül beszélhetsz a hitedről. Add tudtára a barát-

odnak, hogy tagja vagy egy gyülekezetnek, és várj, hátha kérdez. Valódi érdeklődéssel hallgasd meg a problémáit, majd ragadd meg a lehetőséget, és evangéliumi reménnyel közelítsd meg a problémát. Oszd meg néhány személyes harcodat, és beszélj arról, hogyan küzdesz meg vele a hited fényében, vagy egyszerűen csak kérdezd meg, hogy mit hisz, és hagyd őt beszélni.

A fenti terv alapján, kifejlesztettük az alábbi evangelizációs kártyát egyének és kis csoportok számára:

Kapcsolat-evangelizáció	
<i>Imádkozz! Hívd meg! Adj irodalmat! Szolgálj! Oszd meg az evangéliumot!</i>	
Kapcsolati hálók	Személyek
Munkahelyi Családi Földrajzi Kereskedelmi Szabadidős	

Bárcsak az Úr ilyen átlagos szenteket használna, mint mi – akikben túlcsoportul a Megváltónk iránti szeretet –, hogy környezetünkben sokakat hitre vezessen a hétköznapiak hiteles módon megélt példánk által.

Fordította: Szőlősiné Nagy Kincső Galatea
<https://www.thegospelcoalition.org/article/dont-overcomplicate-evangelism/>

Krisztus építeni fogja Egyházát

DAVID STODDARD

Európa lett napjainkra az új „sötét kontinens”. Afrika több misszionáriust küld már ide, mint Európa viszont. Egyházainak állapota egyáltalán nem biztató. Templomokat zárnak be, vagy alakítanak át mecsetekké, múzeumokká, bárókká, vagy éppen raktárakká. Európa legtöbb országában a lakosságnak csak kevesebb, mint 5 %-a tagja valamely keresztyén egyháznak. Franciaországban több a vallását gyakorló muzulmán, mint a megkeresztelt katolikus. Angliában az emberek 70%-a soha semmilyen templomba nem szeretné betenni a lábát. Berlinben – ahol a szerző él – a gyülekezetalapítások 95 %-a meghiúsul.

Nemrégiben két kérdést tettek fel nekem egy missziós konferencián az Egyesült Államokban. Az első: – *Mit jelent az, hogy Európa posztkeresztyén?* A második: – *Milyen reménye van Isten egyházának ilyen körülmények között?* Ez utóbbi kérdés nagyon zavart. Milyen reménye van az Egyháznak? Ez a kérdés lemondóan tekint Isten munkájára Európában. Néha ezt a lemondást látom otthon, a szolgálatok felosztásakor is. „Miért támogassunk európai misszionáriusokat?” – kérdezik tőlünk. „Költséges.

Jobb helyet is találhatnánk a pénzünknek. Ráadásul ők már kaptak egy esélyt. Isten már nem munkálkodik ott.”

Az evangélium ereje

Hiányzik belőlünk az evangélium ereje, ha Isten ígéretei helyett csak problémákat látunk. A Mt 16,18-ban Jézus ezt ígéri Péternek: *„én ezen a kősziklán építem fel az egyházamat, és a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat.”* Krisztus építi az egyházát. A világ más vallásai elfogadást, befogadást valamint az emberi munkába és erőfeszítésbe vetett reményt hirdetnek. A keresztyénség azonban teljesen mást. Örökbefogadásunk, ill. a Teremtővel való kapcsolatunk és az Ő országának növekedése mind-mind Jézus munkáján alapszik. Ezért írta Luther a következőket:

„Erőnk magában mit sem ér, mi csakhamar elesnénk. De küzd értünk a hős vezér, kit Isten rendelt mellénk. Kérdezed ki az? Jézus Krisztus az, Isten szent Fia, az ég és föld Ura, Ő a mi diadalmunk.” /390. 2. vsz./

Alig néhány verssel később Máté evangéliumának 16. fejezetében Péter már elfelejti Jézus ígérését és csak problémákat lát. Jézus kijelenti, hogy a harc az Ő halála által nyerhető meg. Péter ezt gondolja mégis zavarodottan: „Te nem halatsz meg. Semmi értelme nem lenne. Ez nem illik bele a tervünkbe.” Elfelejti, hogy a győzelem Krisztus kereszthalála által valósul meg, nem pedig helyette. Krisztus halála nem csak az egyház alapja, hanem növekedésének az eszköze is. Krisztus Európában is építi egyházát. A megváltás szenvedés és áldozat árán valósul meg. Ahogy Jézusra, úgy egyházára is igaz.

Problémák színtere

Az evangélium hirdetésének lehetőségét mulasztjuk el, ha nem látjuk, hogy a problémák szolgálatra adhatnak alkalmat.

Az ApCsel 16-ban azt olvassuk, hogy Pál és Szilász igazságtalanul egy római börtönbe került. Megkorbácsolták, megverték és megalázták őket. Éjfél-tájban Pál és Szilász énekelni kezdett. A hitetlen szemlélők nem találtak szavakat arra, amit láttak. A

Szentlélek azonban jött és megmutatta erejét. Nagy földrengés támadt, kinyílt minden ajtó, a bilincsek leestek, nem sokkal később pedig a börtönőr és családja hitre jutott. Az üldözés sötét helyszíne az evangélium hirdetésének színterévé vált.

Európa minden bizonnyal elutasító lett és elhagyta a keresztyénséget. De ez nem minden. Európa posztmodern, posztindusztriális, posztmateriális, posztszekuláris és posztkapitalista is. Általánossá vált a cinizmus minden téren, remény pedig semmiben sincs. Egyre több a bevándorló, és a lakosság kezdi észrevenni, hogy magasan képzett, jómódú emberek is lehetnek mélyen hívők és boldogok. Kezd megdőlni az a világias meggyőződés, hogy minél képzetlenebb valaki annál kevésbé vallásos. A fiatalok új mintákat, új válaszokat és új reményt keresnek.

A kontinensen jelen levő számos válság valójában óriási lehetőséget nyújt az Egyház számára. Akkor a munkanélküliség Spanyolországban és Görögországban, mint a nagy gazdasági világválság idején az Egyesült Államokban. Az egyházak munkaügyi központok létrehozásával reagálnak. Európa minden jelentősebb városát érinti az emberkereskedelem. Az egyháztagok vöröslámpás negyedekbe mennek, hogy az emberkereskedők áldozatainak segítsenek, és felnyissák az emberek szemét a probléma nagyságára. Napjainkban több diák tanul a fejlődő világból Európában, mint az USA-ban, és még többen szeretnének jönni. Az egyházak nemzetközi evangelizációs alkalmakat szerveznek a más országból való diákoknak. Évente több mint négy millió bevándorló érkezik az EU huszonhét tagállamába. Sokan közülük hozzák magukkal Krisztust. A bevándorlás problémája azonban egyre csak nő. A kormányok annyira túlterheltek, hogy már keresztyén szervezetek segítségét is elfogadják. Mindezek a krízisek nyitott kapuk a keresztyének számára, hogy evangelizáljanak, énekeljenek a sötétségben és szolgáljanak az igazságtalanság közepette.

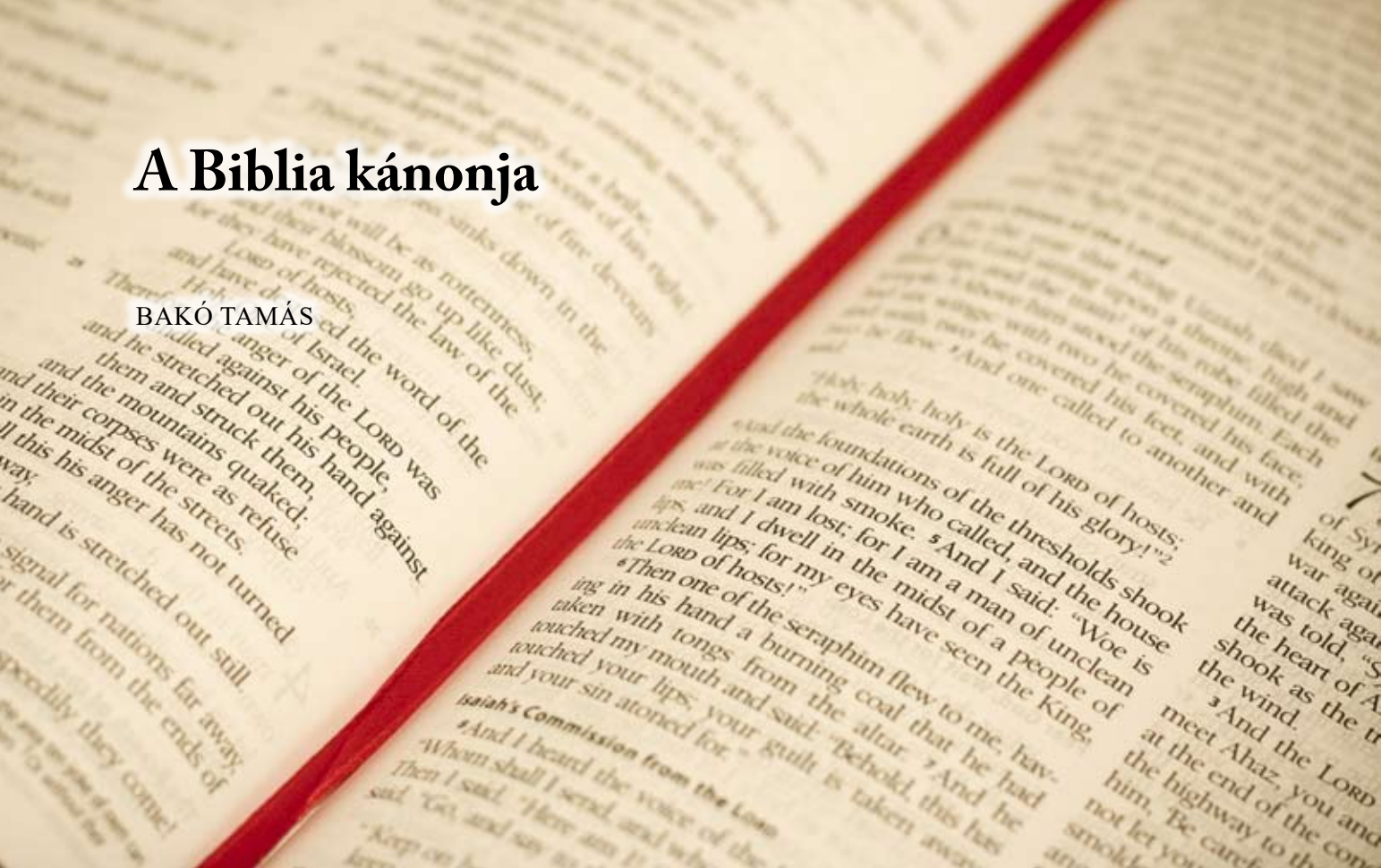
Milyen reménye van tehát az Egyháznak Európában? Az ígélet, hogy maga Krisztus építi azt áldozatkész emberek szolgálata által. A névleges keresztyénség hanyatlik. Ez nem nagy veszteség. Krisztus azonban missziós lelkületű, egyházalapító nemzedéket nevel, melynek tagjai az öreg kontinens problémáit az Egyház munkálkodási lehetőségének látják.

Fordította: Németh Kristóf

<https://www.ligonier.org/learn/articles/christ-will-build-his-church/>

A Biblia kánonja

BAKÓ TAMÁS

Sokan teszik fel a kérdést: „Miért pont abból a 66 könyvből áll a Biblia, amit ma tartalmaz, és vajon mindig ezeket tartalmazta?” Számunkra, kereszténynek számára fontos tudni azt, hogy mely könyvek ihletettek a kijelentés vonatkozásában, de legalább ilyen fontos ismerni az ihletettség természetét is.

Először is, ha nem fogadjuk el a teljes Bibliát Isten Szavaként, akkor tanításainknak nincs biztos alapja, mert amennyiben egy rész nem elfogadható, akkor mi a biztosíték arra, hogy a többi viszont az.

Tudjuk, hogy a Biblia számos dologban különbözik más könyvektől: ez az első könyv, amit Gutenberg kinyomtatott, ezt adták el a legtöbb példányban a világon. De vajon csak egy szép, érdekes és erkölcsös alkotás? Nos, a Biblia több ennél! A Biblia Isten könyve, ami azt jelenti, hogy Isten Lelke által ihletett, sugalmazott könyv (2Tim 3,16), amely a megváltás üzenetét hozza el az elveszett embernek. Nem arról van szó, hogy Isten „segítségével” született, hanem arról, hogy Isten még a szavak kiválasztását is felügyelte benne.

A Bibliakritika megjelenése

A XVIII. század végéig – ritka kivételekkel, pl. Celsus – nem vonták kétségbe a Biblia könyveinek hitelességét. Ekkor jelent meg a „magasabb kritika”.

Ennek eredményeként azt kezdték bizonygatni, hogy Mózes 5 könyve nem réges-régi és nem tárgyyszerű (Otto Kaiser), nem valós történelem, tehát nem lehet a korai Izrael tanulmányozására használni. A Törvény és a Parancsolatok benne nem kötelező erejűek, inkább 10 „javaslatról” lehet beszélni, semmint Tízparancsolatról. Mózes könyveinek nem Mózes a szerzője – mondták –, hanem több forrása van. Egy papi forrás (P), körülbelül Ezékiel időszakából (Kr.e. 450), egy Jahvista forrás (J) (Kr.e. 950-850), egy Elohista forrás (E), és egy Deuteronomista forrás (D) (Jósiás idejéből, kb. Kr.e. 625). A Törvény összeállítása – szerintük – csak Kr.e. 400 körül történt meg.

Ha a fentieket elfogadjuk, akkor a többi bibliai könyvet is újra kell dátumozni. Ráadásul a „magasabb kritika” megalkotta a vallási evolúció elméletét, miszerint Izrael hitének is volt „evolúciója”, azaz először politeista (sokistenhitű) volt, majd az Kr.e. 8. században tért át a monoteizmusra (egyistenhit). Mindezek oda vezettek, hogy sok helyen és sok liberális felekezetben a „magasabb kritika” burjánzik ma Hit-ként.

Mi azonban – Isten kegyelméből – tudjuk, hogy Krisztus hitt a Bibliában. Az Ószövetség, amire Ő utal, igaz. Ő nem különböztetett meg az Írásokban vallásos, történelmi, gyakorlati igazságokat. Ő a teljes Szentírásban hitt!

Az Ószövetség könyveinek száma

Térjünk vissza eredeti kérdésünkhöz, azaz miért ez a könyvcsoport lett összeszedve a Bibliában és miért nem mások?

Először is, ez a felvetés csak akkor számít valamit, ha hisszük, hogy Isten kijelentette magát emberi szavakkal. Tudnunk kell, hogy az Egyház, megírásukkor ihletettnek fogadta el (és nem annak nyilvánította) a bibliai könyveket, tehát ezért őrizték meg és gyűjtötték össze őket. Azaz a Biblia minden állomásán kánon volt (szent könyvek gyűjteménye), és ez a kánon nem fejlődött, nem ment keresztül „evolúción”.

Ami az Ószövetség könyveit illeti, a következő forrásokból meríthetünk számukat és megnevezésüket tekintve:

1. *A Babiloni Talmud (Kr.u. 200 körül)*. Felsorolja a héber kánont. Három részre osztja, ahogy ma is történik: 5 könyv a Törvény, 8 könyv a Próféták és 9 könyv az Írások. Ez összesen 22 könyv. Tudnunk kell, hogy Sámuel könyve egyetlen könyvként volt kezelve, a Királyok és a Krónikák könyve úgyszintén, Ruth könyve a Bírák könyve része volt, míg Jeremiás Síralmai nem különültek el Jeremiás könyvétől. A 12 ún. „kis próféta” is egy könyvet jelentett. Így jött ki a 22 könyv.
2. *A korai keresztény írók*. Kr.u. 170-ben Melito (? - kb. 180), Szardisz püspöke Palesztinába ment (Euszebiosz idézi), hogy megtudja, mi a régi könyvek száma és sorrendje. Ez lett a kánon legrégebbi listája. Sajnálatos hibája, hogy véletlenül, vagy szándékosan, de kihagyta Eszter könyvét a kánonból.
3. *Josephus Flavius (Kr.u. 37 - kb. 100)*. Apión ellen című művében leírja, hogy a zsidóknak csak 22 isteni eredetűnek tartott könyve van. Nála a Törvény 5 könyv, a Próféták 13 könyv, további 4 könyv himnuszokat és emberi életre vonatkozó bölcsességeket tartalmaz.
4. *Az Újszövetség, mint bizonyíték*. Az Ószövetségből idézve Jézus sokszor a „meg van írva”, kifejezést használja, más újszövetségi szerzőkkel együtt (pl. Pál), ami gyakorlatilag annak felel meg, hogy „Isten mondja”. Az Ószövetséget, mint valós történelmet említik, Ádám, Ábrahám vagy Mózes, Noé számukra valós személyek voltak, a Vízözön pedig történelmi tény. Az Újszövetség majdnem minden ószövetségi könyvet név szerint idéz, csak Ruth,

Eszter, a Prédikátor könyve és az Énekek Éneke kivétel, valószínűleg rövidségük miatt.

5. *Qumran bizonyítékai*. A Holt-tenger mellett egy barlangban az Kr.u. 1. századból származó tekercseket találtak, amelyek az Ószövetség könyveit tartalmazzák. Ezekben a tekercsekben az apokrif (nem ihletett) könyveket soha nem idézik tekintélyként és soha nem utalnak rájuk úgy, hogy „meg van írva”, vagy „Isten mondja”. A Biblia elfogadott ószövetségi könyvei tekintetében viszont nem különböztetnek meg „szent” és „még szentebb” könyveket, egyformán isteni eredetűnek tekintették őket. A kanonikus könyvek másolása is különleges volt, ezek esetében a szélességhez képest a magasság mindig kétszeres, az írás pedig négyzetes.

Amikor ma a zsinagógákban az Ószövetség könyveit felolvassák, az általunk is ihletettnek tartott 39 könyvet használják.

Milyen meghatározó alapelvek szerint fogadták el az Ószövetség könyveit ihletettnek (kanonikusnak)?

Először is nem azért, mert régi könyvek voltak, nem minden régi könyv volt ihletett, a Biblia is említ más héber irodalmat, például Jásár könyvét, Izrael és Júda Királyai Évkönyveit, amelyek korban az ihletett könyvek előtt is keletkezettek, de ettől még nem lettek a Biblia részei.

Másodszor nem is valamilyen ókori „zsinat” döntött a bibliai könyvek isteni eredetéről, noha a rabbiknak voltak a mai zsinatokhoz hasonló gyűlései, vitái.

Az ősi Izrael népe hitte, hogy a törvényt Mózes írta, mint Isten szócsöve, azaz prófétája, és ezért fogadta el kanonikusnak, nem pedig a régi nyelvi forma, a szép stílus, a királyi behatás vagy papi döntés következtében, noha a Mal 4,4 úgy utal Izrael papjaira, mint a Törvény őreire (de nem alkotóira). Izrael tehát tudta, majd hitte, hogy a Törvény Mózesről származott, Isten híres szócsövétől, prófétájától, és ez volt az a jellegzetesség, ami miatt ihletettnek fogadta el a mózesi Törvény öt könyvét (a Tórát). Mózes pedig halála előtt jelezte, hogy jönnek mások is, akik folytatják majd az ő munkáját (5Móz 18,15-19) és a prófécia folyamatos lesz Izraelben (4Móz 11,29).

Természetesen volt sok hamis próféta is, továbbá az idegen isteneknek is (pl. Baálnak) voltak prófétáik, mindez azonban nem teszi érvénytelenné az igaz próféták kijelentéseit, ahogyan a hamis pénz sem érvényteleníti a valódit.

Kit lehet prófétának nevezni?

A próféta „tesztjét” az 5Móz 13. és 18. fejezete írja le. Csak két jellemzőt említenék meg itt, a teljesség igénye nélkül: nem buzdíthatott idegen istenek követésére, és ha az Úr nevében szól, akkor be kellett teljesednie mindennek, amit mondott. Ha egy próféta kiállta ezeket a próbákat, csak akkor lehetett Isten Szavának tekinteni prófétaként elmondott (és nem minden) kijelentését, valamint kanonikusnak tartani bizonyos írásait. Természetesen legtöbb beszédük nem maradt fenn és sok írásuk is elveszhetett. De ami megmaradt, azt a gondviselés őrizte meg és ez a kanonicitás másik jellemzője. Tehát nem az emberek választották ki, mit őrizzenek meg, hanem maga Isten, az izraeliták pedig nem változtattak az íráson.

A héber „nabi” szót fordítják prófétának, de hasonlóan „látónak” is (1Sám 9,9). Ez arra utal, hogy az ilyen személy elragadtatott állapotban, vagy más módon isteni dolgokat látott. Ez lehetett álom vagy prófétai kijelentés, látomás. A lényeg az, hogy Isten beszélt nekik és rajtuk keresztül. Legjobban szemlélteti Isten és a próféta viszonyát Áron és Mózes példája, ahol eleinte Áron volt Mózes szócsöve, azaz Áron beszélt Mózes nevében. A próféta munkája az volt, hogy elmondja azt, amit Isten parancsolt, ellenében a hamis prófétával, aki azt mondta el, amit ő maga gondolt. A próféta gyakran jövendölt, de az igehirdetés mindig fontosabb feladata volt annál. A hithű személyek a próféták üzeneteit mindig Isten tekintélyes Szavaként fogadták el. Amikor Mózes mint próféta leírta a Törvényt, akkor mindenki ehhez kellett, hogy igazodjon. A papok csak tanították ezt a Törvényt, de nem nekik lett feltárva. Természetesen a pap is lehetett próféta, mint például Ezékiel. A próféták üzenete királyokat is megalázott, gyakran csatákat is nyertek, vagy veszítettek miatta.

Mindezek mellett nekünk az a legfontosabb velük kapcsolatban, hogy a próféták könyveket is írtak. Azon pedig nincs mit csodálkozni, hogy tudtak írni-olvasni, mivel Izrael népe között a gyermekeket tanítani kellett a Törvényre, azt a férfiaknak rendszeresen fel kellett olvasniuk, tehát az írás ismerete általános volt. A próféták írásait pedig ugyanolyan tisztelet övezte és ugyanakkora hittel fogadták, mint a szavaikat. A Dán 9,2-ből például világosan látszik, hogy Dániel Jeremiás könyvét Isten Szavának tartotta és fogadta el. Josephus leírja, hogy Mózesről kezdve Artaxerxesig a bibliai kánon könyveit próféták ír-

ták le, ezt követően pedig nem volt próféta Izraelben, egészen Keresztelő János idejéig.

A próféták nem voltak folyamatosan ihletettek. Amíg nem kapott újabb kijelentést, addig ők se tudták, mi fog történni. A próféta, amikor nem ebben a minőségében beszélt hazudhatott is, és súlyos bűnt is elkövethetett (pl. Dávid), de elég ritka volt, hogy tartósan eltért Isten normáitól. Viszont például Salamon esetében az ő írásait csak addig fogadták el ihletettnek, amíg hűséges volt Istenhez, öreg korában, amikor pogány feleségei eltérítették az igaz Istentől, már nem.

Amit tehát egy próféta ebben a minőségében mondott vagy írt, az minden részletében igaz volt, azaz nemcsak a lelki igazságok voltak ihletettek. Nem ő határozta meg, mit kell megőrizni abból, amit mondott, sem pedig a kortársak, avagy az utódok, hanem maga az Isten! A prófétai könyveket végül Krisztus jóváhagyása pecsételte meg, de a kortárs zsidóság is elismerte kanonikusnak azokat.

Összefoglalva tehát: amit Izraelben prófétai könyvnek tartottak, azt fogadták el Isten Szavának. Amit pedig nem tartottak annak, azt elutasították a kánon tekintetében. Az ószövetségi kánon végét az jelentette, amikor a Szentlélek megszűnt beszélni Izraelben a prófétákon keresztül.

A protestáns egyház és a zsidók egyaránt 39 könyvet ismernek el kanonikusnak az Ószövetség tekintetében. A katolikus egyház 1546-ban, a Tridenti zsinaton további könyveket fogadott el kanonikusnak, ezek: Tóbiás könyve, Judit könyve, Sirák, Jézus Fia könyve, Bárúk könyve, Makkabeusok 1. és 2. könyve, a Bölcsesség könyve, illetve kiegészítéseket Eszter és Dániel könyveihez. Ezeknek a könyveknek az írója nem próféta volt, beleértve a kiegészítéseket is, ezért a fent említett kritériumoknak nem felelnek meg! Sem Krisztus, sem apostolai nem fogadták el ihletettnek ezeket, egyetlen könyvben sem szerepel ezekkel kapcsolatban az, hogy „meg van írva”, vagy „Isten mondta”. A korai keresztyén írók, noha idézik és ismerik ezen apokrif könyveket, nem ismerik el azokat kanonikusként. Ezeket tehát sem a zsidók, sem Krisztus és apostolai, sem a korai keresztyén egyház nem fogadta el, a Római Katolikus Egyház pedig csak a reformációra válaszként emelte be őket a bibliai kánonba.

Felhasznált irodalom: R. Laird Harris: Inspiration and Canonicity of the Scriptures 1995

UNALMAS Jézusról beszélni karácsonykor?

STEPHEN WITMER

Márk evangéliuma az Újszövetség leginkább mellőzött könyve karácsonykor. Máté és Lukács evangéliuma Jézus születésének részletes leírásával kezdődik, János evangéliuma legalább említést tesz róla.

Márknál semmi hasonlóról nem olvasunk – nincs szó se jászolról, se juhokról, se pásztorokról, se angyalokról, se bölcsekről, se csillagról, még újszülött Jézusról sem. Márk evangéliumának kezdetén már felnőtt emberként látjuk Őt. Egyenesen belecsöppenünk a szolgálatának leírásába, és a továbbiakban is ennek a szolgálatnak a beszámolóját követhetjük végig nagy léptekben, míg elérkezünk a halálához.

Azonban a hatodik fejezetben Márk mégis tesz egy közvetett utalást Jézus születésére és felnövekedésére – és ez az utalás egy teljesen új szemszögből világítja meg a karácsonyi történetet.

Magabiztosság és zavarodottság

Azt olvassuk, hogy Jézus „...szülővárosába ment; a tanítványai is követték. Amikor eljött a szombat, tanítani kezdett a zsinagógában, és sokan, akik őt hallották, álmélkodtak...” (Mk 6,1-2).

Názáret lakói megdöbbenéssel és értetlenkedő kérdésekkel reagálnak Jézus tanítására. Az első két kérdés szinte meglepettséget fejez ki: „Honnan vette ezeket? Miféle bölcsesség adatott neki, hogy ily csodadolgok történnek a keze által?” (Mk 6,2) Ezek valódi kérdések voltak, melyeket a názáretiek nem tudtak megválaszolni.

Megrökönyödésüket az ezután következő kérdések magyarázzák, amelyekre – úgy gondolták – már tudják a választ: „Nemde ez az ácsmester és Mária fia, Jakabnak, Józsefnek, Júdásnak és Simonnak pedig testvére? És nemde itt élnek közöttünk nőtestvérei is?” (Mk 6,3) Az egyértelmű válasz mindegyik esetben „igen”. Igen, ő az ácsmester, Mária fia, és ismerjük a fivéreit és nővéreit.

A városlakók nem tudták összeegyeztetni magukban a tényt, hogy ez az ember, aki ilyen csodálatos dolgokat tanít, ugyanaz a Jézus, akit ők ismertek. Magabiztosak voltak abban, amiről úgy gondolták, hogy tudják; de összezavarta őket az, amire nem tudtak magyarázatot adni. Mindez végzetes reakciót váltott ki belőlük: „...És megbotránkoztak benne.” (Mk 6,3)

A megszokás átka

Mi köze van mindennek karácsonyhoz? Márk egyedi szemszögét a karácsonyi eseményekről így foglalhatnánk össze: volt egy kis város, ahol a tény, hogy Jézus emberként született meg és úgy nőtt fel, mint bármely más gyerek, nem a hit elősegítésére szolgált, hanem akadályává lett annak. Gyakran gondoljuk, helyesen: ahhoz hogy az emberek Jézusban bizzanak, arra van szükségük, hogy ismert legyen számukra, ki is Ő. De ebben az igerészben Jézus barátai nem tudtak mit kezdeni ezzel az ismerettel. Akadály lett számukra. A megszokottság megvetést szült.

Talán számunkra is jól ismert Jézus. Sosem szaladgáltunk vele Názáret poros utcáin, sosem láttuk eljönni a templomba, és sosem vittük hozzá az eltörött széket, hogy megjavítsa. De szinte mióta az eszünket tudjuk, ismerjük Őt. Hamar megtanultuk, hogy ha a vasárnapi iskolában minden kérdésre lelkesen rávágjuk, hogy „Jézus!”, akkor biztosan jó pontot kapunk. Veggi Tales-en nőttünk fel (keresztyén amerikai rajzfilmek – a ford.), vagy (ha kicsit idősebbek vagyunk) flanel figurás bibliai történeteken. Minden évben megcsodáljuk a szépen berendezett betlehemest a városunkban vagy a templomban. Kívülről fűjjük az ismert karácsonyi énekek bármelyikét.

J.C. Ryle egyszer azt írta: „A szent dolgok megszokásának az a szörnyű veszélye, hogy az ember leki-csinylit azokat.” És ez igaz. Előfordulhat, hogy annyira megszoktuk már Jézust, hogy Ő számunkra csak egy vasárnapi iskolai válasz, nem pedig egy felfoghatatlan

nul hatalmas, lélegzetelállítóan gyönyörű Úr, aki joggal igényt tart az életünkre, akinek mindent köszönhetünk, aki egyedül képes maradandó boldogságot adni, és aki megérdemli minden imádatunkat. A sok információ, amivel rendelkezünk Jézusról, azt az érzést keltheti bennünk, hogy mi már kiismertük Őt. Magyarán mondvá, talán egy kissé meguntuk.

Bárcsak az ismeret hitet szülne!

Ha a fentiekben leírtak igazak ránk, akkor ez biztos jele annak, hogy nem ismerjük igazán Jézust. Vagy legalábbis nem ismerjük elég közelről. Ismerni Jézust olyan, mint ismerni a Mount Everestet. Azok számára, akik ismerik, a Mount Everest mindig hátborzongató, megdöbbentő, gyönyörködtető, felvillanyozó. Ha valaki számára unalmas, az azért van, mert a karosszékében ülve szerezte róla az ismereteit, nem a megmászása közben.

Az ismertségnek nem kell minden esetben megvetést szülnie. Szülhet *hitet* is. Márk név szerint említi Jézus négy biológiai féltestvérét. Különleges módon, kettő a négy közül – Jakab és Júdás – később újszövetségi leveleket írt. Mindketten közelről és bizalmas módon ismerték Jézust, hiszen együtt nőttek fel. Júdás mégis így kezdi a levelét: „*Júdás, Jézus Krisztus szolgája...*” (Júd 1), Jakab szintén: „*Jakab, Istennek és az Úr Jézus Krisztusnak szolgája...*” (Jak 1,1).

Igen, Jézus a testvérük volt. De ők elsősorban Mesterként és Messiásként ismerték meg Őt. Jakab és Júdás életében az ismeret hitre vezetett. Minél jobban ismerték, annál tisztább lett a látásuk. Minél tisztább lett a látásuk, annál buzgóbb volt az imádatuk. Minél buzgóbb volt az imádatuk, annál inkább vágytak még jobban megismerni Őt.

Ugyanez lesz igaz ránk is, ha olyannak látjuk Jézust, amilyen Ő valójában. A mennyben egy örökkévalóságon keresztül növekedhetünk a megismerésében, és soha nem fogjuk megenni. Emlékezzünk John Newton szavaira az „*Ó, érthetetlen kegyelem*” című énekében:

*Sok ezredév, ha eltelik -
Kevés, akár egy nap,
Dicsérni az Urat, mivel kegyelme nagy -
Oly érthetetlen az!*

Fordította: Kovács Anna

<https://www.desiringgod.org/articles/are-you-bored-with-christ-at-christmas>

Helen Roseveare

(1925-2016)

Akinek semmilyen áldozat sem volt túl nagy ahhoz, hogy meg hozza Krisztusért

Karikó Melinda

„Isten sohasem használ egy-egy személyt hatalmasan addig, amíg mélyen meg nem sebezte. A kiváltság, amit Ő felajánl, nagyobb, mint az ár, amit fizetni kell ezért.”

Helen Roseveare

Helen 1925-ben született az angliai Hertfordshireben, ahol az édesapja a Haileybury Egyetemen matematikát oktatott. Egy anglikán gyülekezethez tartozó családban nőtt fel, ahol a családban megélt keresztyén örökség és hűség gyülekezetbe járás ellenére Helen egy hatalmas ürességet érzett a szívében, és leginkább távol érezte magát Istentől. Mégis, amikor egyszer a vasárnapi iskolai tanítójuk Indiáról és az ott élők nyomoráról beszélt, Helen eltökélte magában, hogy egyszer ő is misszionárius lesz, aki enyhíteni fogja az emberek szükségét.

A Cambridge-i Egyetem orvostudományi szakára felvételt nyerve kezdte felnőtt életét. Hamarosan, egy diáktársa meghívására, tagja lett a Cambridge-i Egyetemek Közti Keresztyén Uniónak (Inter-Collegiate Christian Union – CICCU), és ezáltal gyakori résztvevője az imaalkalmainak, Bibliát tanulmányozó csoportoknak – először olvasva végig az Újszövetséget. Rá kellett jönnie, hogy keresztyénsége sokkal inkább csak észbeli ismeret, mintsem egy igazi, őszinte, szívbeli elköteleződés Isten felé.

1945 tele hatalmas változást hozott az életében. Az egyetem által szervezett csendes napokon, az utolsó evangelizációs estén Helen megtért és átadta életét Krisztusnak. Graham Scroggie lelkipásztor Helen új Bibliájának belső fedőlapjára a Fil 3,10-et írta és a következőket mondta neki:

„Ma este ennek a versnek, illetve megismerésnek az első lépését tetted meg: *'Hogy megismerjem Őt.'* Ez csak a kezdet, még egy hosszú út áll előtted. Az én érted való imádságom az, hogy ennek a versnek további részeit is megismerjed, mint például *'az Ő feltámadása erejét.'* Egy napon – ha Isten is úgy akarja – az is lehetségessé válik számodra, hogy az Ő szenvedéseiben is részesedj.”

Helen óriási hívást érzett a missziói területek felé. Annyira, hogy egy észak-angliai misszionárius összejövetelen nyilvánosan is kijelentette: „Bárhová elmegyek, ahová csak küld az Úr, bármi legyen is az ára.”

„Ezek után felmentem a hegyre és letettem ezt az Úr kezébe, mondván: Rendben, Istenem! Ma nagyon komolyan gondolom ezt. Kérlek, formáld engem Krisztushoz hasonlónvá, bármi is kerül! De kérlek – nagyon is jól ismerve magamat, – amikor majd úgy érzem, hogy nem bírom tovább és hozzád kiáltok, hogy *'ELÉG'* – kérlek, megtennéd, hogy az *'Elég volt'* kiáltásomat nem veszed majd komolyan és visszaemlékezel a mai napra, amikor arra kértelek Uram, hogy csak *'FOLYTASD tovább'* a formálásomat!?”

Miután Helen befejezte orvosi tanulmányait Cambridge-ben, további 6 hónapos képzést kapott a missziói területekre a Világszerte Evangélizálók Krisztusért Egyetemen (a mai Worldwide Evangelisation for Christ – WEC International az utódja). Innen Belgijumba utazott, hogy francia és holland nyelvet tanuljon, valamint képzést kapjon a trópusi betegségekről és azok gyógyításairól. Ekkor már tudta, hogy Kongóba készül orvos misszionáriusnak. 1953 márciusában, 28 évesen megérkezett Kongó északkeleti régiójába.

Az első két évben egy nővéreket képző iskolát hozott létre, ahol evangélikus ápolónőket képeztek, akik később Kongó különböző régióiba álltak szolgálatba. Az ő feladatuk az volt, hogy kezdetleges kórházakat és gyógyszerházakat létesítsenek. Ezek a nővérek az alaporvoslásból kaptak kiképzést, hogy visszatérve a falvaikba a higiéné alapjaira oktassák az embereket, amivel sok betegséget elkerülhetnek.

Mindemellett munkájuk részét képezte, hogy az evangéliumot is átadják az embereknek. A szükségletek és az orvosi alapellátás hiánya miatt mindenütt lesújtó állapotok uralkodtak. Misszionárius munkatársai nővéreképző próbálkozásait és az emberek ilyen irányú oktatását mégsem nézték jó szemmel. A velük való konfliktus és akadályoztatás ellenére, alig két évvel az érkezése után Ibambiban felépített egy kórházi- és nővéreképző központot, és első ápolónői – orvosok előtt – hiteles vizsgát is tettek tudásukról. Kollégáinak azonban mégiscsak sikerült az ő áthelyezését elérniük.

1955 októberében Helent arra kérték, hogy 11 kilométerrel arrébb telepedjen le, Nebobongóban, és ott vezessen tovább egy elhanyagolt szülési központot, illetve lepraközpontot. Helent ez nagyon érzékenyen érintette. „A munkát alig kezdtük el.” – mondta. „Ápolónőimnek még szükségük lenne arra, hogy komolyabb gyakorlatot szerezzenek mellettem, hiszen 240 kilométeres körzetben nincs orvos, akitől tanulhatnának.” A kollégák azonban hajthatatlanok maradtak. Helen számára ez egy óriási hátrátétel volt. Fájdalommal a szívében, de az utasításnak engedve Ibambiba ment. A semmiből újrakezdve, ott is – helyi afrikaiakkal – felépített egy másik kórházat és egy nővéreképző központot.

1957-ben felettesei eldöntötték, hogy Helen fölé kihelyeznek egy fiatal brit orvost: John Harrist, feleségével együtt. Helen úgy érezte, ezzel a lépéssel mindent összetörtek benne. Teljesen lesújtva, 1958-ban visszatért Angliába, egy egyéves szabadságra. Úgy érezte, hogy talán soha nem fog visszatérni Kongóba.

Angliai szabadságéve alatt sokat harcolt magával és azzal, hogy mennyire nehéz neki elfogadnia egy férfi orvos felettét. Arra gondolt, hogy lehet, hogy az egyedüllét hozza ki belőle ezeket a rossz vonásokat. Azonban orvostársat kereső kísérletei meghiúsultak.

1960-ban, továbbra is egyedülállóként, újra visszatért Kongóba. 1964-ben pedig kitört a véres polgárháború. Helennek azonban a lázongó politikai körülmények ellenére sem voltak hazamenekülési tervei. Hitte, hogy Isten, aki visszahívta őt Kongóba, hűségesen meg fogja védeni őt, ha marad. Helent a zavargások miatt újra megbízták a nebobongói

központ vezetésével, mivel John Harris és felesége hazatérni készült Angliába, hogy kivegyék egyéves szabadságukat.

A polgárháború ideje alatt minden orvosi létesítmény, amit felépítettek, le lett rombolva. A lázadók Helent, 10 másik protestáns misszionárius társával együtt, 5 hónapig házi fogságban tartották. „A fogvatartóink brutálisak és könyörtelenek voltak.” – írta később Helen. „A mindennapos verésekhez rendszeresen használták a puskatus kemény végét és gumibotokat. Keményen megragadtak bennünket, földhöz vágta, rugdostak, félelemben tartottak és éhezettek.”

1964. október 29-én Helent brutálisan megerőszakolták.

„Azon az éjszakán, megkínózva, borzalmasan vérbe fagyva és egyedül hagyatva úgy éreztem, Isten elhagyott engem. Biztosan közbeléphetett volna még időben, hogy az események ne fajuljanak el ennyire. A kétségbeesés legmélyebb gödrében éreztem magam, teljesen kihasználnak, üresnek és egy eldobott, semmire sem való nőnek. Mégis – ebben a gonosz uralta sötétségben – egyszerre csak hallottam, hogy az Úr csendesen, de szól hozzám: „Emlékszel? Amikor frissen megtértél, azt kérted tőlem, hogy amikor majd azt kéred, 'ELÉG', nem bírod tovább, én ne vegyem figyelembe kérésedet, hanem csak formáljalak tovább. A Krisztusért való szenvedés a misszionáriusok kiváltsága. Ez az, amiben most vagy. Ezek nemcsak a te szenvedéseid, hanem az enyémekek is.”

Helen egyszerre úgy érezte, hogy az Úr abban a különleges és felbecsülhetetlen kiváltságban részesítette őt az átélt szenvedései révén, hogy egy kevéske részt kaphatott az ő Ura szenvedéseiből.

„Ez volt a legfelemelőbb számomra, hogy az Úr-nak még egy ilyen összetört senkire is szüksége lehet az Ő munkájában. Úgy éreztem, hogy Isten kitárt karokkal magához ölel és szeretete minden sebemet begyógyítja. És ez számomra leírhatatlanul csodálatos volt és mindenre elég. Hirtelen megvilágosodott előttem, ami a Fil 4,19-ben írva van: 'Az én Istenem pedig be fogja

tölteni minden szükségéteket az Ő gazdagsága szerint dicsőséggel a Krisztus Jézusban.”

Helent 1964. december 31-én menekítették ki megerőszakolói kezéből. Öröme azonban nem volt teljes, amikor meghallotta, hogy sok barátja és apólónője mártírhálált halt a polgárháború alatt.

A Krisztus szenvedésében, mintegy „kiváltságban” való részesülés, később kiemelkedően fontosá vált Helen szolgálatában:

„Sokan megkérdezték tőlem, hogy vajon megérte-e ilyen magas árat fizetni, de én tudtam, mindaz a szenvedés, amin átmentem, mind csekély és elenyésző a Krisztusért való szenvedés kiváltságát tekintve.”

„Ha Krisztus meghalt értem, akkor semmilyen áldozat sem túl nagy ahhoz, hogy meghozzam Őérte.”

Ez lett Helen küldetésének mottója.

Amikor később munkájáról kérdezték, sokszor elmondta, hogy ezen a területen „nagy kísértés az, hogy az ember sokszor nemcsak Jézust akarja követni, hanem szeretné Jézust is... de mellette még egy kis tiszteletet, népszerűséget és elismertséget is, azon a területen végzett munkáért, amit mások eladdig nem végeztek el... Hogy hiányozzál a kollégáknak, ha éppen eltávoztál. Mindezt és még sok mást. Jézust is, plusz még valami más emberi elismerést is... Hát, nem... nem kaphatod meg mindezt együttvéve. Vagy 'csak Jézus egyedül', vagy a végén Jézust is elveszítéd.”

Miután hazatért és az őt ért traumából és sebesüléseiből felépült, 1966-ban utoljára tért vissza Kongóba és még hét évig szolgált és segédkezett a dolgok újjáépítésében és újabb nővérek kiképzésében, miután a lázadók minden létesítményüket lerombolták.

A háború elmúltával Kongóban is a függetlenség, nacionalizmus és más modern szelek kezdtek fújdogálni. Többé már nem tisztelték benne az orvost, aki olyan sokat áldozott fel értük. 1973-ban Helen végleg elhagyta Afrikát. Összetört lélekkel távozott. Úgy érezte, hogy a közöttük töltött 20 évnyi kemény szolgálat és töredelmes munka mind kudarcba fulladt és tökéletes vereséget szenvedett. Amikor végleg hazaérkezett (Észak-Írországra telepedett le), életének egy hosz-

A forróvizes palack története

Igaz történet
Helen Roseveare
elbeszélése alapján

szas és nagyon magányos periódusát élte át. Újra, teljes odaadással Istenhez fordult. Isten volt mindene, amije maradt a kudarcok után. De a keserűségbe való elmerülés helyett Isten az alázatnak egy új iskoláját járatta Helennel, egy új szolgálatra kezdte őt formálni. Sok nőnek adta át Isten vigasztalását és szeretetét, akik szintén megerőszkolást éltek át. Később nemzetközileg elismert szóvivője lett keresztyén misszióknak (Urbana Missions Convention). Nyílt őszintesége és humora, alapos bibliaismerete – és a traumák ellenére is az Úr iránt megmaradt szeretete – korának sok egyházi emberét megszegyénítette. Sokat beszélt arról, hogy Isten milyen gyakran használ fel gyenge és tökéletlen embereket az Ő munkájában, akiknek tényleg komoly küzdelmeik vannak, akár saját magukkal is, és mégis Isten felhasználja őket, hogy az Ő hűséges követői legyenek az evangélium által még nem érintett világban.

Helen egészen a 80-as évei végéig szolgált és 91 évesen halt meg Észak-Írországban. Életét 1989-ben megfilmesítették, a *Mama Luka Comes Home* című filmben.

Végezetül hadd álljon itt a misszionárius egy megszívlelendő gondolata:

„Ha azt gondolod, hogy Isten azért helyezett téged a misszió mezejére, mert te egy kicsit jobb vagy különb vagy, mint a többi gyermeke, vagy te vagy a felekezeted krémje, vagy az orvosi fokozatod miatt, vagy egyáltalán csak a szolgálatod különlegessége miatt, vagy még ha olyan magasröptű gondolatod is volna, hogy azért lettél általa odahelyezve, mert te sok lelket fogsz hozzá vezetni és sokan fognak általad megtérni, akkor máris elbuknál. Az Úrnak csak egyetlen végső célja van mindegyikünkkel, hogy minél inkább Krisztushoz hasonlóvá tegyen. Ő abban érdekelt, hogy Vele kapcsolatban legyél. Engedd, hogy kezébe vegyen és formálja az Ő akarata szerint. Minden más majd el fogja venni méltó helyét az életedben.”

Felhasznált irodalom:

<https://www.thegospelcoalition.org/blogs/justin-taylor/a-woman-of-whom-the-world-was-not-worthy-helen-roseveare-1925-2016/>

<http://www.thetravelingteam.org/articles/helen-roseveare>

https://en.wikipedia.org/wiki/Helen_Roseveare

<https://wec-uk.org/stories/jesus-is-worth-it>

Egy éjszaka Közép-Afrikában kemény munkával próbáltuk megmenteni egy vajúdó nő életét. De miután mindent megtettünk életének megmentéséért, amit csak lehetett, kevéssel koraszülött gyermekének világra hozatala után meghalt. Hátrahagyta két éves kislányát, és az életéért küzdő parányi termetű csecsemőt. Valójában a pici életéért folytatott küzdelem is lehetetlennel látszott. Inkubátorunk nem volt, de elektromos hálózat hiányában az ügysem segített volna. Speciális tápszereink sem voltak, hogy további esélyünk legyen a küzdelemhez.

Egy kezdő szüléshőnt elküldtem, hogy hozzon egy dobozt és egy gyapjútakarót, amibe begöngyölhetnénk a kicsit, hogy melegen tartsuk a testét. Valaki más tüzet rakott, hogy vizet melegítsünk az egyetlen forróvizes palackunkhoz. Hamarosan szomorú hírral jött vissza: a palack, a meleg víz betöltése közben megrepedt. Ezzel az utolsó szalmaszálnyi reményünk is elveszett. Az éjszakák ugyanis azon a vidéken gyakran hűvösek és főképp szelesek voltak. A mi kis épületünkön is gyakran keresztülfújt a szél. Ez pedig méginkább csökkentette a koraszülött túlélési esélyeit. A megrázó hírek hatása alól felocsúdva ezt mondtam a szüléshőnek: „Tedd a gyermeket olyan közel a tűzhöz, amennyire az biztonságos marad. Te pedig fekdj mellé úgy, hogy a

te testedet érje először az ajtó felől érkező huzat, hogy felfogva azt, a kicsi meg ne fázzon.”

Amikor a nap felkelt, munkámat folytatva, a szülész nőkre bízta a kis koraszülöttet. Az árva gyerekeknek beszéltem a kicsi esélyeiről, hogy milyen könnyen meghalhat, ha nem tudjuk melegen tartani, és ha nem fogadja el az ételt. Elmondtam azt is, hogy az egyetlen forróvizű palackunk, ami a baba életben maradásában sokat segített volna, megrepedt, és a két éves testvére milyen sokat sír, hogy meghalt az édesanyjuk.

Az imaalkalom alatt, a tízéves Ruth így vitte Isten elé ezt a kérését: „Kérlek Istenem, küldj nekünk egy ilyen vizű palackot. De Istenem, holnapra már túl késő lesz, a kicsi addig meghalhat. Szóval kérlek, küldd el még ma délután...” – mielőtt még felocsúdott volna Ruth tovább folytatta lehetetlen kérései sorát – „és miközben rajta leszel ezen Atyám, kérlek, küldd el az árva maradt kistestvére számára is egy babát, hogy ebből is érezze, Te igazán szereted őt és gondot viselsz róla?” – Mint ahogy gyakran van így a gyermekimádságokkal, ezeket hallva nem tudtam, mit is mondjak. Most őszintén, mondhatok erre áment? Egyszerűen nem hittem el, hogy Isten meg fogja ezt tenni. „Ó, persze, tudom, hogy Ő mindent megtehet, a Biblia is ezt mondja, de vannak határok, vagy nem?” Az egyetlen módja, hogy Isten teljesítse ezt a kérést, csak akkor lenne lehetséges, ha otthonról (Angliából) csomagot kapnék. Ezidőtájt már negyedik éve voltam Afrikában, és még soha, semmilyen csomagot nem kaptam otthonról. De ha valaki küldene is onnan csomagot, ugyan ki gondolna arra, hogy tegyen bele egy forróvizű palackot? Az egyenlítőn lévő meleg éghajlatot tekintve!

A délután közepe felé járva üzenetet kaptam, hogy egy kocsi járt a házamnál. Hazaérve már nem volt ott, viszont a verandán egy hatalmas csomag várakozott. Könnybe lábadt a szemem. Nem bontattam ki a csomagot egyedül, elküldtettem az árva gyerekekért. Amikor megérkeztek, hozzáálltunk a csomag óvatos kibontásához. Izgalmunk az egekig szökött. Egyszerre 30-40 szempár csüngött a dobozon. Kinyitása után a tetejéről szép színes ruhákat osztottam szét. Csillogó szempárok fogadták, ahogy odaadtam nekik ezeket. Aztán a leprásoknak kötött fáslikat emeltük ki. A gyerekek kezdtek elszomorod-

ni, de egy pár csomag mazsola és édesség következett. Ezután újra kotorászni kezdtem a csomagban, és ahogy a kezemmel megragadtam, éreztem: ez egy gumitömlős vizű palack! Egy teljesen új darab! Én nem kértem az imádkozó gyermekkel, hogy Isten küldjön egyet. Nem hittem el, hogy képes lesz rá. Ruth a gyerekek első sorában volt. Ahogy meglátta, odarohant és ezt kiáltotta: „Ha Isten elküldte a palackot, akkor a babát is el kellett, hogy küldje!” A doboz alját is átkutatva egy kicsiny, de szép ruhába öltöztetett babát húzott elő. Felém fordulva a szememmel arról tanúskodtak: ő sohasem kételkedett, hogy Isten meg fogja tenni, amit kért tőle. Rám nézett és ezt mondta: „Mami, elmehetek veled és átadhatom én ezt a kicsi babát annak az árva kislánynak, hogy megtudhassa: Jézus igazán szereti őt!”

Mindezekben Isten hatalmas gondviselésének megértéséhez tudni kell, hogy a csomag igazából már öt hónapja úton volt. A korábbi, vasárnapi iskolás gyerekeim adták fel, akiknek a tanítója engedelmeskedve Isten sürgető szavának, útnak indította ezt a csomagot a melegvizű palackkal együtt, az egyenlítői éghajlati viszonyok ellenére is. Mindezt öt hónappal korábban cselekedte Isten, hogy egy tízéves kislány őszintén hívó imádságára még aznap délután, amikor kérte, válaszképpen megérkezhesen, és hogy igazzá legyen ismét: „Mielőtt kiáltanak, én már válaszolok, még beszélnek, én már meghallgattam.” (Ézs 65,24)

Fordította: Karikó Melinda

<http://womenofchristianity.com/the-hot-water-bottle-a-true-story-by-helen-roseveare-missionary-to-africa/>

A PÉNZÜGYI BEFEKTETÉSEK BIBLIKUS ALAPJAI

Gulácsi Gergely

Kedves testvérek! Az alábbi cikk a pénzügyi befektetések elméleti alapjait a Biblia szellemében kívánja tanulmányozni. Ezáltal nemcsak azokhoz szól, akik kamatoztatnák pénzüket, hanem azokhoz is, akik felelősséggel szeretnék kezelni Istentől kapott javaikat, illetve ismerni szeretnék ennek igei alapjait és az ehhez kapcsolódó intelmeket. Ha eddig nem voltál érintett a témában, remélem, most felkeltem az érdeklődésedet.

A pénzzel kapcsolatos lelki intelmek

Sok helyen beszél az ige a pénzkezelésről. Egy névtelen szerző szerint a Bibliában több igehely foglalkozik a vagyon vagy a pénz kérdésével, mint az imádkozással. Mindez akár igaz, akár nem, abban biztosak lehetünk, hogy gyakorlati megszentelődésünk során ezt a témát sem hagyhatjuk figyelmen kívül.

Nemrég olvastam egy japán közmondást, amely ismerősen csengett: „A pénz a piacon van, a lélek nyugalma pedig a cseresznyefák alatt!!!” Egy bibliai párhuzam jutott eszembe róla:

„Jobb a kevés az Úr félelmével, mint a sok kincs, ha nyugtalanság jár vele.” (Péld 15,16)

Mennyire őszinte velünk a Biblia, amikor figyelmeztet: a nagy vagyon lelki nyugtalanságot okozhat! Az ige tehát az Istentől kapott javakkal kapcsolatban nem fogalmaz szélsőségesen. Sokkal inkább korlátokat állít elénk, s felelősség alá helyez bennünket. Nézzünk meg még néhány igehelyet, ahol erről tanít a Szentírás:

„Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol a moly és a rozsda megemészti, és ahol a tolvajok betörnek, és ellopják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben.” (Mt 6,19-20a)

„Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak.” (1Tim 6,10)

Ezeket olvasva akár be is fejezhetnénk a tanulmányt. A Biblia azonban nem áll meg a tiltásoknál és az intelmeknél: a pénz és a gyarapodás kapcsán emberi felelősségünket is a szívünkre helyezi.

Amikor befektetésről vagy gyarapodásról beszélünk, fontos, hogy ne csak a pénzzel való gazdálko-

dásra gondoljunk. A Szentírás ugyanúgy beszél az időnk, energiánk, egészségünk vagy tehetségünk megfelelő beosztásáról, felhasználásáról is. Rövid emberi életünk folyamán nagyjából ezekkel a főbb javakkal rendelkezünk, amelyeket azért kapunk Istentől, hogy jó szolgálkként kamatoztassuk azokat. Az időnk például a pénzünknel is értékesebb lehet, hisz az idő vagy az emberi energia sok esetben alkítható át pénzzé, fordítva viszont nehezebben működik a dolog.

A pénzzel való visszaélés

Miután láttuk, Isten óva int bennünket a pénz és a gazdagság túlzott szeretetétől, fontos szót ejtenünk a pénzzel való gazdálkodás egyéb rejtett nehézségeiről is. Féktelenül önző társadalmunkban ma ilyen lehet például az uzsora – vagyis az aránytalanul magas kamat szedése – és a hitelezés – vagyis a kölcsönadás – kapcsolata.

*„Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek.”
(Róm 13,8a)*

„Ha pénzt adsz kölcsön egy szegény embernek, aki népemből való, és melletted él, ne bánj vele úgy, mint egy uzsorás: ne vessetek ki rá kamatot!” (2Móz 22,24)

„Aki kamattal és uzsorával gyarapítja vagyonát, annak gyűjt, aki könnyörül a nincsteleneken. [Kárt vall]” (Péld 28,8)

Manapság a klasszikus befektetések nagyon nagy része úgy hoz folyamatosan növekvő hasznot (kamatos kamatot), hogy másoknak hitelalapot képez, így kamatfizetésre kényszeríti őket. Az elmúlt években ez különösen látványossá vált: ahogy csökkentek a hitelkamatok, úgy csökkentek a befektetések után járó nyereségek is. Ugyan a Biblia nem tiltja a kamatoztatást vagy a hitelezést, de a pénzügyi konstrukciókkal való olyan mértékű visszaélésekre, amelyek mára már beépültek a pénzügyi termékekbe, már az Ószövetség is felhívta a figyelmet. Ezek az anyagi lehetőségek néha működnek ugyan, de mivel a legtöbb pénzügyi szolgáltató nyeréskedik, a gyarapodást sok esetben nagy áldástalanság kíséri. Íme néhány példa:

- Ha a pénzügyi kötvény fenntartási díja vagy a magas tranzakciós díjak elviszik a nyereség nagy részét. Ilyen lehet például az, ha az állampapírt nem az államtól vásárolod meg, hanem valamilyen közvetítőn keresztül. Ilyenkor sok esetben örülhetsz, ha a befektetés lejártakor veszteség nélkül megúszod. Természetesen ez nem általánosítható.
- Ha egy nem várt pénzügyi válság vagy a gazdaságok nem tervezett válsága következik be.
- Ha ún. váratlan buborékok keletkeznek, vagyis kipukkannak a piacon lévő túlbecsült értékek.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a rövidtávú, akár egy-két nap vagy hét alatt lezajló befektetések ugyanúgy kockázatosak lehetnek, mint az öt-, tíz- vagy akár többéves futamidejűek. Mégis mutatkozik némi különbség közöttük. A hosszútávú befektetésekre túl sok tényező van hatással, bár idővel a nyereség kiegyensúlyozhatja a nem várt veszteségeket. A rövidtávú befektetések pedig (például a daytrading, vagyis az egy napon vagy egy héten belül ismétlődő vásárlásra és eladásra épülő stratégia) ugyan nincsenek olyan mértékben kiszolgáltatva a gazdasági válságoknak, mint a hosszútávúak, nem várt veszteség felmerülésekor azonban ezek esetében sincs elég idő arra, hogy kompenzáló nyereségre várjunk. Így ebbe a modellbe csak akkor fér bele a veszteség, ha léteznek más, parhuzamosan futó, de nyereséges pozícióink is.

Ezek szerint képtelenség egy biblikus, ugyanakkor jól gyarapodó befektetést kötnünk? Nem! Sőt Isten törvénye kimondottan arra buzdít, hogy a ránk bízott javakkal hűségesen és körültekintően gazdálkodjunk, s kamatoztassuk azokat.

Az ige szerinti megtakarítás

Mi tévők legyünk akkor keresztyénként? Hogyan álljunk hozzá a pénzünkhöz biblikus módon? Az ige a következőképpen fogalmaz:

*„Drága kincs és olaj van a bölcs hajlékában, az ostoba ember pedig eltékozolja azt.”
(Péld 21,20)*

Az ókorban más megtakarítási formák voltak, mint ma (például olaj, arany, tevé, juhnyáj stb.). Napjainkban tehát az az elsődleges feladatod, hogy legyen valamennyi megtakarításod, amivel rendelkezhetsz, éppen úgy, ahogyan a példabeszédekbeli

bölcsnek is volt. A megtakarítás igen egyszerű módja, ha bölcs emberként mindig kevesebbet költesz, mint amennyid van. Emellett jól teszed, ha megtakarításaidat – annak növekedését vagy csökkenését – pontosan nyilvántartod és dokumentálsz, hogy tudd, mennyit kell félretenned azért, hogy megtakarítási célkitűzésedet elérd.

A Biblia okos tanácsos: bár felszólít a takarékoskodásra, határokat is szab, hogy a túlzásoktól, ez esetben a mohóságtól megóvja a szívünket.

„Aki szereti a pénzt, nem elégszik meg a pénzzel, sem a jövedelemmel [bevétellel] az, aki szereti a vagyonot.” (Préd 5,10)

„Ha szaporodnak a javak, szaporodnak a fogyasztói is.” (Préd 5,11a)

Mindemellett persze előfordulhat, hogy hiába keresel egyre többet, és hiába növeled megtakarításaidat, valójában nem gyarapszol, mivel kívánságaid miatt egyre nagyobb lábon élsz. A nagyobb autó és ház fenntartása, a drágább nyaralások stb. gondoskodnak arról, hogy soha egyetlen fillérrel se légy gazdagabb. Pedig a Szentírás figyelmeztet: *„Ínségbe jut, aki szeret vigadozni, aki szereti a bort és az olajat, nem gazdagszik meg.” (Péld 21,17)* A felesleges függőségek szegénnyé tesznek, és mind a megtakarításban, mind a jó pénzügyi tervezésben megakadályoznak.

Tehát ennyi? Akkor csak maximum takarékoskodjunk? Mit tanít erről a Biblia?

Az ige szerinti gyarapodás

Mielőtt belevágnék a témába, hadd hozzak egy idézetet egy internetes cikkből:

„Az egyik legnépszerűbb amerikai pénzügyi műsor, a Yahoo Finance Breakout (Kitörés) című programjának a vendége volt júniusban egy ismert keresztyén befektetési szakember. Ron Blue tanácsadó cége a szakma Top50 vállalata közé tartozik. A Kingdom Advisors befektetési politikája nem hétköznapi: az alapító, Ron Blue azt állítja, hogy a Bibliában található tanításokban van a kulcs a mai sikeres befektetésekhez... Meglepve észlelte, hogy a hosszútávú, megalapozott befektetési döntések meghozatalánál ugyanazokat az alapvető szabályokat kell alkalmazni, mint amelyeket a Szentírásban olvasott.”

Ennek a keresztyén pénzügyi szakembernek a példáján keresztül is láthatjuk, hogy a Biblia továbblép a pusztá megtakarításoknál, s a talentumok példázatában leírtakhoz hasonlóan (Mt 25,14-30) a ránbízottak gyarapítására ösztönöz bennünket. Isten azonban inti is az övéit:

„A szorgalmasnak a tervei csak hasznot [gyarapodást, profitot] hoznak, de mindenki, aki elsieti a dolgát [hirtelenkedik], csak ínségbe jut.” (Péld 21,5)

Ne kapkodj tehát! Inkább írd le, tervezd meg a végső pénzügyi célokat, hogy hogyan akarsz gyarapodni, és csak utána határozd meg az eléréshez szükséges lépéseket! Ez mindig bölcsőbb gazdálkodás, mint ha mindent egy lapra teszel fel. Mindig csak annyit kockáztass, amennyit a vélt nyereség reményében nem sajnálsz elbukni sem. Ehhez pedig mindig tartsd szem előtt, hogy ha egy pénzügyi termék magas kamatot ígér, akkor törvényszerű, hogy magas a kockázata is. Ez újból erős megfontolásra int bennünket. Lássunk néhány példát.

Napjainkban ilyen magas kockázattal rendelkező befektetési formák többek között a kriptovaluták. Ezek olyan internetes, virtuális fizetőeszközök, amelyek árfolyamai nagyon gyorsan és sokat változnak. Teljes elértéktelenedésük vagy épp sokszoros túlértékelésük sokszor csak egy hajszálon múlik. Jelenleg közel 1639 különféle virtuális valutával lehet kereskedni, s ezek közül csupán alig egy tucatról mondható el, hogy van mögöttük valódi érték.

Közepes kockázatú befektetések közé például a klasszikus részvény portfólió összeállítását sorolnám, amelyben a kockázat szintje a tőkeáttétel mértékével tovább növelhető. Köztudott tény, hogy az elmúlt tíz évben az IT és a telekommunikáció nagy szereplői által kibocsátott részvények többsége közép- és hosszútávon mindig pozitívan teljesített. A vállalati részvények vagy épp az arany, földgáz, kőolaj stb. instant vásárlására és azonnali eladására ma már modern internetes mobilszolgáltatások állnak rendelkezésünkre, amelyet egy kevés tanulás után szinte bárki kipróbálhat.

Egy másik fontos tényező a pénz romlása, amely miatt egy idő – ma már két-három év – után elvesztetted annak tényleges értékét. Ebből pedig az következik, hogy kénytelen vagy valamilyen időtálló befektetési formában tárolni a pénzedet, különben nem fog gyarapodni. A Biblia ugyanis a pénz és a

bölcs ember kapcsolatának említésekor minden esetben gyarapodásról beszél.

„Miért nem tetted hát a pénzemet a pénz-váltók asztalára, hogy amikor megjövök, kamatostul kapjam meg?” (Lk 19,23)

„A többi viszont jó földbe esett, és termést hozott: az egyik százannyit, a másik hatvanannyit, a harmadik harmincannyit.” (Mt 13,8)

Ezeknek a példázatoknak általában csak a lelki értelmezésével szoktunk foglalkozni. Jézus azonban nem fals, létszerűtlen példákön keresztül tanít. Pélázatai mindig többszörös jelentéssel bírnak. Fontoljuk hát meg vagyónuk gyarapítása szempontjából is ezeket, még ha nem is szó szerint kell értelmeznünk! Gyapodhatsz ugyanis például úgy is, hogy időt fektetsz a tudásod megújításába, s így a munkahelyeden jobban megbecsülnek majd, s hosszú távon többet kereshetsz.

„Ne bízzatok zsarolt javakban, rablott holmival ne kérkedjétek! Ha gyapodnak is vagyótok, ne bizakodjatok el!” (Zsolt 62,11)

Isten újabb és újabb határokat szab: a szorgalmas ember se bízzon gyapodó befektetéseiben, hanem egyedül az Úrban.

De haladjunk tovább. Fontos, hogy hosszútávra tervezz, ha a vállalkozás jellege azt megkívánja. Befektetéseink következményeivel – amennyire csak tőlünk telik – már a tervezés pillanatában is tisztában kell lennünk. Azt szokták mondani, hogy minden befektetés szempontjából fontos, hogy egy jó belépési stratégiád legyen. A jó kilépési stratégia azonban legalább ennyire kritikus.

„Mert ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem ül le előbb, és nem számítja ki a költséget, hogy telik-e mindenre a befejezésig?” (Lk 14,28)

Ha valami túl szépnek hangzik, hogy igaz legyen, inkább légy körültekintő vagy kerüld el! Igaz, hogy a buborék típusú vagyis a gyorsan növekvő, majd hirtelen, váratlanul elértéktelenedő befektetések induláskor kimondottan vonzóak, de ne feledjük: ezek egyben a legveszélyesebbek is.

„A megbízható ember bőven kap áldást, de aki gyorsan akar meggazdagodni, nem marad büntetlenül.” (Péld 28,20)

Legyünk mértékletesek a profittal szemben támasztott elvárásainkkal szemben is. Tehát fékez az ige itt is és határokat szab a lelkünk javára.

„A könnyen szerzett vagyó elfogy, de aki keze munkájával [lépésről-lépésre] gyűjt, az gyapodik.” (Péld 13,11)

Tartsd szem előtt: folyamatos gyapodásról beszélünk, vagyis pénzügyi céljaidat bontsd apróbb, átláthatóbb lépésekre, döntésekre. A Biblia a hirtelen meggazdagodással szemben a lépésről lépésre történő növekedést támogatja.

„Lásd el kinti tennivalódat, és végezd el melzei munkádat [készítsd elő], azután építsd házadat!” (Péld 24,27)

Először töltsd be valódi anyagi szükségidet, vagyis alapozd meg az anyagi életed, és csak utána akarj nagyobb befektetésbe kezdeni! De úgyis mondhatnánk, hogy takaríts meg, és fektess be, mielőtt költekezésre adod magad!

Biztonság és jövő

„Oszd el [Oszd szét], amid van hét- vagy nyolcfelé is, mert nem tudod, milyen csapás [veszedelem] érheti a földet!” (Préd 11,2)

Ma ezt úgy mondanánk, hogy diverzifikáld a portfóliódat, vagyis állj több lábón! Ne központosítsd a megtakarításaidat és üzleti vállalkozásaidat kizárólag egy helyre!

A pénz már Krisztus korában, sőt azelőtt is központosított eszköz volt, hiszen a császár képe volt ráfestve, és ha akarta volna, akkor elméletileg elértéktelenezhette volna. Ha két hivatalos fizetőeszköz lett volna, akkor az egyiket önkényesen be is tilthatta volna. A pénzügyi hatalom egy kézben összpontosult, így bármit megtehetett volna az emberek vagyónával. Sokan nagyon rosszul járhattak volna.

Egy tökéletes világban és egy tökéletesen decentralizált rendszerben a Szentírás nem tanítaná a diverzifikációt. Azonban a mi tökéletlen világunkban, ahol szinte minden társadalmi rendszer centralizált, csak egyféleképpen takarékoskodhatunk: ha

vagyonunkat hét, nyolc vagy akár több részre osztjuk, ahogy azt a prédikátor is javasolja.

Sokan mondják is, hogy nem a centralizált bankoké, hanem a decentralizált valutáké a jövő. Ilyenek például a blockchain-en alapuló (részletek: <https://blockchain.com>) internetes fizetőeszközök és termékek. Ezek elosztott számítógépes rendszereket üzemeltető világméretű pénzügyi szolgáltatások. A rendszer jellemzői közé tartozik a nyíltság, a gyorsaság, az automatizáltság, a költséghatékonyság, a méretezhetőség és a magas hibatűrés. Nincs szüksége központi banki rendszerre. A bank szervere és „ekoszisztémája” ugyanis csak egy „single point of failure”, vagyis egy olyan gyenge pont, ami képes a teljes szolgáltatást megbénítani. Ha valaki illetéktelenül bejut, vagy csak visszaél üzemeltetői jogaival, akkor elviheti a javakat.

A központosításnak van egy másik hátránya is: a lassú reakció. Én programozó vagyok, így évről évre érzékelem, hogy azok a technológiai trendek, amik például egy nagy, világméretű cég kezében vannak, lassabban reagálnak a piaci kihívásokra, mint azok a technológiák, amelyeket a „community” fejleszt, vagyis amelyeket egyszerű emberek, közös erővel, ez egészhez mindig csak egy-egy kicsit hozzátevé visznek fokozatosan előre. Véleményem szerint ez a negatív hatás mára a pénzügyi termékeket is elérte.

Láthattuk tehát, hogy a Szentírás óva int a felelőtlen gazdagságtól – mert az ember szíve csalárdabb mindennél –, de ezzel párhuzamosan a vagyonod értékének megtartására is felszólít. Nem számszerűsíti, mennyivel kellene növelned vagyonodat, hanem egyszerűen csak figyelmeztet, hogy bölcsen gazdálkodj vele. Végezetül kívánom, hogy mindig tartsd szem előtt a nagy célt! Ahogyan a 2Kor 9,8-11 is tanítja, az Úr azért ad bőségesen áldást, hogy azzal ne csak megelégedjünk, hanem hogy neki szolgáljunk vele, s azt mindenkor az Ő országának és dicsőségének építésére használjuk.

HÍREK

INNEN-ONNAN

Beszámoló a miskolci hitmélyítő hétről

Augusztus 6. és 11. között Urunk kegyelméből ismét megszervezhettük nyári hitmélyítő hetünket. A Miskolcon megrendezett táborban mintegy 35 felnőtt és 21 kisebb-nagyobb gyerek vehetett részt. Az előadások a keresztyén élet számos témáját érintették: hallhattunk az önértékelés Isten szerinti voltáról, az édesapák szerepének különleges fontosságáról, bálványainak felismerésének szükségességéről, de olyan gyakorlati témákról is, mint az örömeért vagy az életszentségért való küzdelem. Az előadásokat követő csoportos beszélgetések alkalmával a témákkal kapcsolatos egyéni tapasztalatokból is sok áldást nyerhettünk, s mind önmagunk, mind Istenünk megismerésében előrébb haladhattunk.

Az idei tábor különlegessége, hogy a párhuzamosan folyó gyerekmunka keretein belül ezúttal olyan délutáni előadásokra is sor került, amelyeken egy-egy testvérünk munkáját, hobbiját is bemutathatta a fiatalabb generációnak. Jó volt megtapasztalni, hogyan kerül közelebb a gyerekekhez a felnőttek világa, vagy egy-egy olyan tevékenység, mint például a vegyészet vagy a tűzoltósági munka, s mindeközben megfigyelni, hogyan ismerik fel, hogy az élet legkülönbözőbb területein is Istenre mutathatunk.

A lelki alkalmak mellett újra és újra öröm megélni a testvérekkel való együttlét áldásait. Jó volt részt venni a közös kiránduláson, jó volt együtt csodálni a kilátást, jó volt együtt énekelni, főzni, mosogatni, sütögetni, sétálni, táborfüzet gyűjtani, beszélgetni, jó volt belemélni a másik életébe, jó volt láttatni engedni magunkat mások számára is – jó volt együtt lenni!

Végül pedig jó most, így utólag mindezekre visszaemlékezni, s hálásnak lenni Istennek, hogy kirendelte a szükséges javakat, megteremtette a feltételeket, s elküldött oda bennünket, hogy részesei lehessünk a vele és a testvéreinkkel való különleges közösségnek. Legyen áldott a neve mindezekért!

Darcsiné Molnár Edina

Beszámoló a szovátai hitmélyítő és nagy ifi táborról

Július 23. és 29. között idén is megszervezésre került a szovátai hitmélyítő tábor. Bár a jelentkezők száma nem volt nagy – a lelkészek és családjaikon kívül mindössze 26 résztvevő volt jelen –, ez nem csorbította az együttlét gazdagságát, hiszen a kis létszámú táboroknak van egyfajta családi hangulata, és megvannak a külön áldásai is.

Mindig külön öröm, ha távolabbi vidékekről is jönnek testvérek. A lelki felüdülésért tavaly Kárpátaljáról, idén pedig Magyarországról vállalták néhányan az utazás áldozatát. Hétféjére még egy amerikai házaspár is ellátogatott hozzánk, akik egyébként az erdélyi angoltáborokban vállaltak szolgálatot, de útba ejtették a szovátai táborközpontot is. Ottlétük alatt megosztották velünk bizonyágtételüket, amelyből láthattuk, hogy Isten ugyanúgy Úr a tengeren túl is, és az övéi ott is ugyanúgy testvéreink, mint a mellettünk levők.

A délelőtti igehirdetések János evangéliumából hangzottak el – a fő téma a tanítványság, tanítvánnyá tétel volt –, a délutáni előadásokon pedig a vendégszeretetről, a felnőttkorúságról és az olvasás fontosságáról hallhattunk. Az alkalmakat követően, szokás szerint, csoportos beszélgetéseken lehetett személyes szempontokkal kibővíteni, más-más szövegből megvilágítani az adott témát. Ezek a beszélgetések mindig meglehetősen hasznosnak, áldásosnak bizonyulnak.

Az időjárás nem volt túl derűs, szinte naponta érkezett egy-egy zivatar. Ennek ellenére volt lehetőség ki-mozdulni, sétálni, gyógynövényeket gyűjtani.

A résztvevők között idén is voltak idősek, fiatalok, házasok, egyedülállók, gyerekes családok. Talán ez a tábor az egyik legjobb példája a hívők sokszínűségének, és hogy ennek ellenére is megvalósulhat közöttünk az egység. Öröm volt megtapasztalni, hogy Krisztusban nincs fal a generációk vagy nemek között, hanem egy családként lehetünk együtt.

A 18 év fölötti korosztály számára egyházunk 2011-ben szervezett először nagy ifi tábort. Az, hogy idén is megszervezhettük, már önmagában is háláadásra ad okot, mivel az elmúlt két évben a jelentkezők hiánya miatt elmaradt. A fiatalok augusztus 13–19. között lehettek itt, méghozzá szép számban, hiszen 45 résztvevőjével – a lelkészek találkozáját leszámítva – ez volt a legnagyobb létszámú táborunk ebben az évben. Idén még Magyarországról is többen ellátogattak hozzánk.

A korábbi években ez a tábor elsősorban evangelizációs céllal működött, idén azonban többségében olyan hívő fiatalok jöttek el, akik már egyházunk tagjai vagy közeli kapcsolatban vannak valamelyik gyülekezettel. Hálások vagyunk az Úrnak, hogy láthattuk a növekedést, formálódást egymás életében. Volt viszont néhány olyan résztvevő is, akik először fordultak meg köztünk. Reméljük, hogy az ige az ő szívüket sem hagyta hidegen.

Az előadások olyan teológiai és hétköznapi témákat öleltek fel, mint például Isten tulajdonságai, a Szentírás megbízhatósága, az aggodalmaskodás, kommunikáció, barátság. Akár először hallottuk, akár sokadjára, volt mit tanulnunk ezekből. Az ige hirdetéseket követően most is voltak beszélgetések, amelyeken örömmel tapasztalhattuk, hogy van érdeklődés, nyitottság a jelenlevőkben.

Esténként közös éneklés, bizonyágtétel volt a program. Nagyon jó volt hallani, hogyan munkálkodik Isten az emberek életében. Különösen bátorító, amikor rájövünk, hogy egyikünk-másikunk ugyanazzal a dologgal küszködik, ugyanazt élte meg, s így láthatjuk, hogy nem vagyunk egyedül a harcainkkal.

Bár az alkalmak kétség kívül nagyon áldásosak a léleknek, a testet azért megviseli a sok üldögélés. E probléma orvoslására nem hiányoztak a táborból a különböző kinti tevékenységek sem. A jó idő lehetővé tette a kirándulást, focit, tollaslabdázást, a népszerű számháború játékot, és egyebeket. A hetet legvégül tábortűz koronázta meg.

Kovács Anna

TAMÁS SÁNDOR

A KERESZTYÉNSÉG TIZENEGYEDIK SZÁZADA

A nagy egyházszakadás

Zavaros, küzdelmes volt a keresztyénség 11. százada is. Ezt a zavarosságot talán a nagy egyházszakadás mutatja a leginkább. Bár 1054-ben volt a nagy egyházszakadás, de a nyugati és a keleti egyházfél között már régtől fogva igen feszült volt a viszony. Ennek egyik oka az volt, hogy a görög jellem a rómaiétól, és még inkább a germántól élesen különbözött. Ehhez járult a nyelvbéli különbség; keleten görögül, nyugaton latinul beszéltek és értekeztek. A keleti császárok állandóan arra törekedtek, hogy egy hatalmas államegyházat hozzanak létre, ami a római pápa magától értetődő féltékenységét vonta maga után. Nagy dogmatikai vita is volt a két fél között Szentlélek származásának kérdése körül. Az első konstantinápolyi zsinat (második egyetemes zsinat) 381-ben kimondta Szentlélek egykéntiségét az Atyával és a Fiúval. Ágoston foglalkozott ezzel a tannal és azt tanította, hogy Szentlélek éppúgy származik a Fiútól, mint az Atyától. Ezt átvette az „Athanasius”-féle hitvallás, és lassan Nyugaton kezdett a hivatalos egyházi hitvallásba bekerülni az „és a Fiútól is” („Filioque”) kifejezés Szentlélek Atyától való származása mellé. A keleti egyház azonban a második egyetemes zsinat hitvallásának a meghamisítását látta ebben a változtatásban vagy „bővítésben”.

Ezen túl sok apró és kicsinyes dologban is eltértek egymástól, amelyeket nem tudtak áthidalni.

„...így különösen a böjt körül; azután az, hogy a keresztséget és bérmálást a görögök egyesítették, a rómaiak elválasztották; Nyugaton már a köztudat által kötelezőnek tekintett papi cölibátust Keleten elvetették; különbözött a felfogásuk a Húsvét ünneplésének időpontját illetően is.”¹

1. Segesvári Lajos: Az egyháztörténelem alapvonalai. 33. old.

Előjött a pogány szláv népek missziójának kérdése is. Mindkét fél magának akarta megszerezni ezeket a népeket – bár még nem történt meg az egyházszakadás. Az egyházi kérdés szorosan együtt haladt a politikai és kulturális protektorátus kérdésével is. Az első szakadás már 484-ben megtörtént, ami 35 évig állt fenn. Utána még valahogyan helyreállt az egység, de a második nagy összekülönbözés a bolgár egyház fölötti főhatalom és a morva misszió kérdése olyan versengést jelentett 867-ben, amelynek helyrehozása már csak látszólagosan sikerült. Ezt követően – bár sok kátyúval tűzdelt, de – egyenes út vezetett az egymás kölcsönös kiátkozásához 1054-ben.

Invesztitúra-harc

A pápai hatalom egyre erősebb, és egyre inkább főiséget igényelt az országok fölött. Ez a törekvés VII. Gergely (Hildebrand) pápa (1073-1085) korában érte el csúcspontját. Ő a középkor legnagyobb pápája, aki úgy gondolta, hogy a pápaság a nap, a királyság vagy császárság pedig a hold. Minden fény és melegség a pápai székből sugárzik elő, a királyoknak és császároknak csupán kölcsönfényük van. Csakhogy Gergely szembetalálta magát IV. Henrik német királlyal (később császár), aki hasonló kvalitású és habitusú személy, az invesztitúra-harc² nagy alakja. Nagy Ottó (912-973) óta vált szokássá, hogy a király nevezi ki az országában lévő egyházi méltóságokat. Ez azt jelentette, hogy politikailag hozzá hű személyeket nevezett ki, ami azt eredményezte, hogy fokozatosan a pápaválasztást is a császár és fejedelmek bonyolították le – természetesen saját emberüket téve a pápai székbe. Például III. Henrik német császár megújította a pápai intézményt, sőt új pápát nevezett ki.³ Gergely ezzel szembement és kivívta, hogy a pápaválasztás a kardinálisok⁴ hatókörébe tartozzon. Gergely egy „egyházállamot” igyekezett létrehozni, amelybe minden keresztyén államnak bele kell tartoznia. Ennek az egyházállamnak a feje a pápa, Krisztus földi helytartója, a világ legfőbb ura, aki császári koronát és jelvényeket visel. A pápa magától értetődően szent és tévedhetetlen. A fejedelmeket a pápa iktathatja be és hatalmukat tőle nyerik, aki azt el is veheti. Gergely ezeket az eszméket nem önző céllal vallotta, hanem önzetlen vallási meggyőződéssel. Az ő életét is meg-

határozta a Cluny-i reform, onnan indult el Rómába. Nem csupán a felsőbb politikai vezetésbe igyekezett teljes autoritással beleszólni, de 1074-ben a cölibátus rendszerét is keresztülvitte.⁵

A papi nőtlenség gondolata elég korán megjelent a keresztyén egyházban, de általában nem volt kötelező, főként az egyszerű papok számára. Nyilván ebben is voltak „hullámzások”, például Bonifác (672-754) „a germánok apostola” „mintegy 350 évvel a világi papság számára a római katolikus egyházban kötelezően bevezetett cölibátus előtt ő már elébe ment a későbbi tan- és jogfejlődésnek és ráerőltette az átszervezett germán egyházak világi papságára a cölibátust.”⁶ A kivételektől eltekintve a papi házasság a 11. században még nagyon gyakran egészen törvényesnek tekintett formák közt is előfordult, különösen Itáliában.⁷ Ezen is változtatott Hildebrand. A pápaság elsőségének tanát nem fogadta el IV. Henrik, és felszólította a pápát, hogy mondjon le. Ebben melléje álltak a német püspökök, akiket ő nevezett ki, és akik politikai okokból nem akartak közvetlenül a pápai hatalom alá kerülni. Ezért VII. Gergely kiátkozta az egyházból Henriket, majd megtiltotta, hogy királyként uralkodjon Németországban és Itáliában. Felmentett mindenkit a Henriknek tett eskü kötelezettségei alól, és elrendelte, hogy senki se szolgálja őt. A Németországban dülő belső pártharcokat ugyesen kihasználta Gergely. Így a kiátkozással megbénította Henrik uralkodását, mivel a német fejedelmek kijelentették, hogy ha egy éven belül nem kap bűnbocsánatot a pápától, le fogják tenni a királyságból. A Henrikkel szemben álló nagy hatalmú hercegek és tartományurak jogalapot találtak arra, hogy folytassák a központosítás ellen vívott küzdelmüket. Az uralkodó trónja néhány hónapon belül megingott, ugyanis ellenfelei Sváb Rudolf herceg személyében már ellencsászár-jelöltet is találtak. A teljes összeomlás megelőzése érdekében IV. Henrik 1076 végén úgy döntött, a pápához megy, aki ebben az időben a Modena közelében fekvő Canossa várában töltötte napjait, mivel attól tartott, hogy a császár fegyverrel vonul majd ellene.⁸ Ekkor Henrik télvíz idején (1077 januárjában) gyalog, vezeklő csuhában ment kíséretével Canossa várának kapujába bebocsájtást és bűnbocsánatot kérve a pápától. A téli hidegben fedetlen

5. Sebestyén Jenő: Református etika 244. old

6. Csohány János: A keresztyénség első évezrede 70. old

7. Segesvári 34. old.

8. http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1077_január_28_veget_er_henrik_csaszar_canossa_jarasa

2. Invesztitúra – egyházi tisztségviselő kinevezésére vonatkozik. A harc arról szólt, hogy kinek van joga a kinevezéshez.

3. Jos Colijn: Egyetemes egyháztörténet 93. old.

4. Pápaválasztási joggal rendelkező bíboros.

fővel három napon át várt bebocsájtásra – a közhi-edelemmel ellentétben nem mezítláb és rongyokban, hanem a ruhája fölé vett vezeklőruhában.⁹ Bár a király lépése csupán diplomáciai lépés volt, de a pápa nem tehetett mást a szabályos vezeklésre. Csak egyetlen lépése volt: megbocsájt és feloldozza az átok alól a királyt. Ezt követően Henrik rövidesen ismét harcra szállt a pápával, és bár a pápa 1080-ban újból kiközösítette, ekkorra már annyira megerősödött a király hatalma, hogy ellenpápát állított, akivel császárként is koronáztatta magát. VII. Gergely normann csapatokat hívott segítségül, hogy Henrik csapatait kiűzze Rómából. A normann csapatok mellett, hogy a pápát segítették, Rómát is végigdúlták. Így a nép elfordult Gergelytől, aki önkéntes száműzetésbe ment a Nápolyhoz közeli Salerno várába. 1085. május 25-én halt meg. Ennek ellenére végül az investitúra-harc az egyház győzelmével fejeződött be.

Keresztes háborúk

A keresztyén ember katonáskodásának a kérdése már a keresztyénség kezdetétől felvetődött, és sok változáson ment át. Az apostoli korban elfogadott volt, hogy a keresztyén ember katona legyen. Csupán az volt az elvárás, hogy becsülettel, hűséggel végezze a szolgálatát, „ne patvarkodjon és elégedjen meg a zsoldjával”¹⁰. Ez az első századokban változott, mert a katonáknak, különösen a tiszteknek kötelező volt a császárt istenként tisztelni. Ez nem volt elfogadható a keresztyéneknek. Ellenben amikor Nagy Constantinus idején a keresztyének is részt vehettek a társadalmi életben, az egyház megengedte, hogy ők is vállalhassanak katonai szolgálatot. Az 5. században csak az lehetett katona, aki keresztyén volt. A kérdés teológiai megfontolásának tárgyát képezte a háború igazságos vagy önvédelmi volta. Nagy Gergely (560-604) idejében a hit terjesztése céljából is megengedetté vált a háborúskodás a pogány népek felé. Ezt természetesen nem mindenki helyeselte. Az investitúra-harcok idején a pápai hatalom katonákkal lett megerősítve, és VII. Gergely több hadjáratot indított keresztyén célok elérése érdekében. Az egyházszakadás után a Bizánci Birodalom segítséget kért a pápától az iszlám népek támadásai miatt. Természetesen a pápa büszkeségét növelte, hogy a keleti világi uralkodó tőle kér segítséget. A nyugati keresztyének rendszeresen zarándokoltak Jeruzsá-

lembe, ami az iszlám terjedésével egyre nehezebbé és veszélyesebbé vált. 1076-ban Palesztina iszlám kézre került. A pápa tehát keresztes háborút hirdetett, létrejöttek a keresztyén lovagrendek. A lovagok célja volt a zarándokok segítése a veszélyes úton. A keresztes háborúba úgy csábították a jámbor embereket, hogy teljes bűnbocsánatot ígértek annak, aki részt vesz ilyen hadjáratban. Ekkorra már a kegyelemből való üdvösség tana igen megkopott, és különböző „ötletek” jöttek az üdvösség megszerzése kérdésében. A nemesek szerettek idős korukban kolostorba vonulni azzal a meggondolással, hogy az utolsó ítélet napján visszajövő Krisztus majd „jó társaságban” találja őket, hiszen a szerzetesek között lesznek eltemetve. Mások nem vonultak kolostorba, csupán megvásárolták a sírhelyet egy kolostor mellett vagy akár a kápolnában. Ez ellen a szerzetesek nem tiltakoztak, hiszen így rövid idő alatt meggazdagodtak a kolostorok.¹¹

A keresztes háborúk ki nem mondott célja volt a keleti – elszakadt – egyháztest visszaszerzése, és a nyugati királyok, fejedelmek birtokokat szerettek volna hódítani maguknak Keleten. Még az egyszerű emberek is mesés kincseket reméltek a keresztes harcokban való résztvételtől. A következmény viszont egészen más lett. A törökök eltanulták a nyugati haditechnikát, amit majd felhasználtak Európa egy részének meghódításában. A nyugatiak átvették az arab számokat. Ekkor terjedt el az ereklyék használata. A keresztes háborúkból hazatérő katonák hoztak magukkal egy-egy darabot „Krisztus keresztyéből” vagy más ereklyének minősíthető tárgyból. Voltak, akik „kereskedelmi mennyiségekkel” tértek haza. Az évszázadok során több keresztes hadjárat is volt több-kevesebb (egyre kevesebb) sikerrel.

A keresztes háborúk mérlege

- I. Keresztes hadjárat (1096-1099) – Bevették Jeruzsálemet.
- II. Keresztes hadjárat (1147-1149) – A semleges Damaszkuszt akarták bevenni, de nem sikerült.
- III. Keresztes hadjárat (1189-1192) – A nyugati sereg néhány tengerparti várost elfoglalt, de Jeruzsálemet nem tudta bevenni, így Oroszlánszívű Richárd és Szaladin békét kötöttek. Jeruzsálem Szaladin birtokában maradt, de

9. Gergely Jenő: A pápaság története. (1982)

10. Lk 3,14

11. Jos Colijn, 92. old.

garantálta a keresztyén zarándokok szabad zarándoklását a szent városba.

- IV. Keresztes hadjárat (1202-1204) – Ez a hadjárat nem annyira a pogányokat támadta, hanem a különböző keresztyén országokat a Közel-Keleten. Így hosszú távon hozzájárult a Bizánci Császárság bukásához.
- V. Keresztes hadjárat (1217-1221) – A jeruzsálemi muszlimok a város falait lerombolták, hogy a keresztyének akkor se tudják megtartani a várost, ha megszerzik azt. Teljesen sikertelen volt a hadjárat.
- VI. Keresztes hadjárat (1227-1229) – A két fél békét kötött, így a keresztyének megkapták Jeruzsálemet (lerombolt falakkal), Betlehemet és Názáretet. A megkötött békét a keresztyének 1241-ben megszegték, így a muszlimok megszállták Jeruzsálemet.
- VII. Keresztes hadjárat (1248-1254) – A nyugati sereget skorbut és vérhas tizedelte, visszavonultak, de fogságba estek.
- VIII. Keresztes hadjárat (1269-1272) – A csapatokat vezető IX. Lajos francia király bevette Tuniszt, de a seregén végigsöprő vérhas járvány őt magát is elvitte. Így az utolsó keresztes hadjárat is kudarcba fulladt.

A XI. század rövid kronológiája

1000 körül • I. István magyar fejedelem koronát kap II. Szilveszter pápától, és királlyá koronázzák. Németországban sok vár épül. Skandinávia népei keresztyén hitre térnek. Európában általában örökölhetővé válik a hűbéri birtok. Elterjednek a vízimalmok. Az arabok közvetítésével eljut Európába a sakkjáték.

1001 • Az esztergomi érsekség megszervezése. Kezdetét veszi a magyar katolikus egyház szervezetének kialakulása.

1002 • III. Ottó halála után összeomlik Itáliában a császári hatalom. Utódja II. Henrik.

1003 • I. István hadjáratot vezet Erdélybe, leveri az azt uraló, Bizánccal szövetkező Gyula uralmát.

1014 • II. Henriket német-római császárrá koronázzák Rómában.

1015 • Genova és Pisa szövetséget köt a szaracénok (arabok) elleni küzdelem érdekében.

1018 • II. (Bolgárölő) Baszileiosz bizánci császár felszámolja a bolgár államot, így a Balkán-félsziget teljesen Bizánc kezébe kerül, és a Kelet-Római császárság Magyarország szomszédjává válik.

1030 • I. István elrendeli az egyházi tized szedését.

1046 • III. Henrik megreformálja a pápaságot.

1054 • A végleges schisma Bizánc és Róma között (a katolikus egyház kettészakad – immár hivatalosan is – keleti és nyugati részre).

1056 - 1106 • IV. Henrik mellé álltak a világi papok is, mert VII. Gergely kivívta ellenszenvüket a szimónia útján szerzett hivatalok érvénytelenítésével és a cölibátus bevezetésével.

1059 • A pápaválasztást először végzik kardinálisok.

1066 • Hódító Vilmos Normandia hercege győz a hastingsi csatában, és megszállja az angol királyságot.

1073 - 1085 • VII. Gergely (Hildebrand) a pápai trónt puccsszerűen a „nép akaratából” szerezte meg. Gergely idejében vált teljessé a pápai primátus, mert a politikai hatalomra is igényt tartott. (Harc az investitúráért és a világuralomért.)

1074 • Tridenti zsinat. Gergely az alsóbb rendekre nézve is kötelezővé teszi a cölibátust.

1075 • Dictatus Papae dekrétum, mely jól mutatja VII. Gergely totális vallási és politikai világuralmi szándékát.

1076 • Wormsi birodalmi zsinat. Megfosztották méltóságától a pápát, aki erre válaszul kiátkozta IV. Henriket.

1077. január • IV. Henrik „Canossa járása”, mely során a pápa kegyesen visszafogadja az egyházba. Miután Henrik kétszer is megostromolta Rómát, VII. Gergely újra kiátkozta.

1085 tavasza • Solernóban meghalt VII. Gergely.

1095 • II. Orbán pápa a clermonti zsinaton kezdeményezi a Szentföld felszabadítását (az első keresztes háború meghirdetése). 1291-ig 8 keresztes háború volt.

1096 - 1099 • Jeruzsálem elfoglalása az első keresztes hadjárat során. A lovagok megalapítják a jeruzsálemi királyságot.

1098 • Robert de Molesme – ciszterciták rendje (Citeaux). A Benedek-rendi állapotok megreformálása volt a céljuk. Szigorú aszkézis, élénk gazdasági tevékenység, „laikus fráterek” alkalmazása.

Gyülekezeteink elérhetősége és alkalmaink

MAGYARORSZÁG

BALATONALMÁDI

Kapcsolat: Bagoly Gyula
Endre u. 11.
tel: 06-30-2698643

Alkalmak

szerda: 17:00 – FB
szombat: 16:00 – IB
vas.: 10:30 – IT, 14:00 – FB

BUDAPEST

Kapcsolat:
Szabó Péter András
1112 Neszmélyi út 13.
tel: 06-30-1842142

Alkalmak

kedd: 17:00 – FB
(Hollós Korvin Lajos u. 10.)
szerda: 18:00 – FB
(Neszmélyi út 13.)
csütörtök: 18:30 – FB
(Wesselényi u. 54.)
vas.: 10:30 – IT

DEBRECEN

Kapcsolat: Sikó Mihály
Kinizsi u. 84/A.
tel: 06-20-5232147

Alkalmak

csütörtök: 18:00 – FB
vasárnap: 10:30 – IT

KAPOSSZERDAHELY

Kapcsolat: Bencs Miklós
Kossuth u. 13.
tel: 06-70-3285471

Alkalmak

csütörtök: 18:00 – FB
vas.: 10:00 – IT, 17:00 – IT

MISKOLC

Kapcsolat: Szőke Imre
Kartács u. 1.
tel: 06-46-412558

Alkalmak

szerda: 17:30 – FB
vas.: 9:30 – GYA, 10:30 – IT,
12:00 – IB

KÁRPÁTALJA

BARKASZÓ

Kapcsolat: Lőrinc Bertalan
tel: 380-99-4562471

Alkalmak

péntek: 18:00 – FB
vas.: 15:00 – IT

BEREGSZÁSZ

Kapcsolat: Lőrinc Bertalan
Bogdan Hmelnyickij 52.
tel: 380-99-4562471

Alkalmak

szerda: 17:00 – FB
vas.: 10:30 – IT, 12:00 – GYA

BÚCSÚ, RAFAJNA, GÁT

Kapcsolat: Lőrinc Bertalan
tel: 380-99-4562471

IZSNYÉTE

Kapcsolat: Lőrinc Bertalan
tel: 380-99-4562471

Alkalmak

kedd: 17:00 – IB

UNGVÁR

Kapcsolat: Gál István
J. Halana 48.
tel: 380-99-5576333

Alkalmak

vasárnap: 10:00 – IT

ZÁPSZONY

Kapcsolat: Gál István
tel: 380-99-5576333

ERDÉLY

BRASSÓ

Kapcsolat: Simon Szabolcs
Bd. Victoriei 2 Bl.40/A Ap.12
tel: 0744-307-550

Alkalmak

vasárnap: 12:30 – IT

CSÍKSZEREDA

Kapcsolat: Tamás Sándor
Str. Sarkadi Elek Nr.10.
tel: 0723-332-053

Alkalmak

kedd: 19:30 – FB
vasárnap: 17:00 – IT

ERDŐSZENTGYÖRGY

Kapcsolat: László Lehel
Május 1 utca, 1/A
tel: 0723-630-793

Alkalmak

szerda: 18:00 – FB
szombat: 17:00 – IB
vas.: 10:00 – IT, 16:00 – GYA,
17:00 – FB

KÉZDIVÁSÁRHELY

Kapcsolat: Simon Szabolcs
tel: 0744-307-550

Alkalmak

csütörtök: 14:00 – FB

KOLOZSVÁR

Kapcsolat: Szász Attila
Str. Otetului 18A
tel: +40 723 368 408

Alkalmak

vas.: 10:00 – IT, 12:30 – RA

MAROSVÁSÁRHELY

Kapcsolat: Molnár Sándor
Str. Jiului 7.
tel: +40 365 738 317

Alkalmak

kedd: 17:00 – IB
csütörtök: 18:00 – FB
vas.: 10:00 – IT, 15:00 – FB

PETROZSÉNY

Kapcsolat: Zólya Csaba
tel: 0723-395-260

Alkalmak

péntek: 11:00 – FB

RAVA

Kapcsolat: László Lehel
tel: 0723-630-793

Alkalmak

vasárnap: 14:00 – IT

SEPSISZENTGYÖRGY

Kapcsolat: Simon Szabolcs
Málik József u. 6.
tel: 0744-307-550

Alkalmak

szerda: 18:00 – FB
csütörtök: 18:30 – IB
péntek: 18:30 – GYA
vasárnap: 10:00 – IT

SZÉKELYUDVARHELY

Kapcsolat: Curcubet Gábor
Szent Imre u. 55A
tel: 0726-265-566

Alkalmak

szerda: 19:00 – FB
vas.: 10:00 – IT, 18:00 – FB

SZOVÁTA

Kapcsolat: Kovács Ferenc
Str. Cimpul Sarat 74 B
tel: 0722-573-019

Kapcsolat: Kovács Kálmán
M. Eminescu utca K1/7
tel: 0740-483-684

Alkalmak

csütörtök: 19:00 – FB
vas.: 10:00 – IT, 11:30 – FO

VULKÁN

Kapcsolat: Zólya Csaba
Str. Carpati 2.
tel: 0723-395-260

Alkalmak

szerda: 17:00 – FB
péntek: 17:00 – RA, angol GYA
vas.: 9:30 – IT, 11:30 – román IT

Rövidítések

FA – férfialkalm

FB – felnőtt bibliaóra

FO – fórumbeszélgetés

GYA – gyerekalkalom

IB – ifjúsági bibliaóra

IT – istentisztelet

RA – román nyelvű alkalom

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt!

Eljön

Ádvent. Szelidzengésű üzenet.

Eljön! Eljön!

Beteg, a gyógyulásod,
rab, a szabadulásod,
halott, az életed.

Szomorú, most jön az öröm!

Erőtlen, most jön az erő!

Éjbe' járó, hajnalra váró,
fölkel a fény neked.

Zendül az ég,
zendül a föld,

Isten izent:

Eljön! Eljön!

Ádvent! Ádvent!

Ádvent. Dörög rendíthetetlen,
kemény királyi üzenetben.

Eljön. Eljön.

Ha elkerülöd a mosolyban,
elédkerül mint könny, sikoltás.
Ha a bölcsőben meg nem látod,
utadat állja mint koporsó.

Eljön az Első és Utolsó.

Ha mint templom szelíd harangja
nem találhat szíven a hangja,
ágyúk ádáz tüzeiben hallod
ítélni rajtad majd e hangot.

És rombadőlhet minden oltár,
elnémulhat zsolozsma, zsoltár,
házaad küszöbén fog megállani...

A munkazajban, léha dalban,
vagy az éj titkos csendjében fogod
közelgő lépteit meghallani.

Eljön, eljön! Ki nem kerülheted.

Ha kikerülöd mint kegyelmet,
úgy kell bevárnod mint ítéletet.

Hallod? Hallod?

Mozdul az ég, mozdul a föld,

Isten izent:

Eljön. Eljön.

Ádvent. Ádvent.

(Túrmezei Erzsébet)

